

TYSVÆR KOMMUNE

REKNESKAP

2018

ÅRSBERETNING

2018

Årsberetning 2018

Innleiing

Rådmannen legg med dette fram årsberetning for rekneskapsåret 2018 med bakgrunn i kommunelova § 48 nr. 5 med gjeldande rekneskapsstandard- GKRS nr 6 punkt 3.3. Årsberetningen er meint å utfylla den informasjon som blir gjeven i sjølve årsrekneskapan med tilhøyrande noter, samstundes som den ifylgje kommunelova skal ha med nokre andre konkrete punkter:

Kommunelova § 48 nr. 5

I årsberetningen skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens eller fylkeskommunens økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten. Det skal redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i fylkeskommunen eller kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å hindre forskjellsbehandling i strid med likestillingsloven, samt for å fremme formålet i diskrimineringsloven om etnisitet, diskriminerings- og tilgjengelighetsloven og diskrimineringsloven om seksuell orientering.

Utover dette, er det ikkje noko krav til innhald i årsberetninga (årsmeldingen). Årsberetning med dei lovmessige krav til innhald, er del av revisjonens arbeid med rekneskapan, og er klar 31. mars. Tysvær har tidlegare år i tillegg lagt fram ein årsmelding med fokus på tenesteutvikling. For rekneskapsåret 2018 blir det lagt fram ein samla årsberetning for kommunestyret i juni, der det lovmessige innhald i årsberetninga, blir supplert med tenestevurderingar i same dokument. Tenestevurderingane vil i hovudsak vera basert på dei konkrete mål som blei sett opp i vedtatt budsjett for 2018.

Ved budsjettering av rammer til resultatområda i Tysvær, blir det teke med både inntektsføring frå fond og avsetjing til fond dvs. at fond alltid er ein del av områda sine budsjetttrammer vedteke av kommunestyret (kommunestyret sitt formelle budsjettvedtak på drift). Når rekneskapan tilsvarande skal leggjast fram, er det i resultatområda sine netto budsjetttrammer inkludert både avsetjingar til fond for seinare bruk, og finansieringar med fond av driftstiltak gjort i rekneskapsåret. Der dette som då vert samanlikningspunktet mellom budsjett og rekneskap for kommunen i høve til korleis rammestyringa på resultatområda har vore sett inn mot kommunestyrets budsjettvedtak. Kommunestyrets budsjettvedtak styrer korleis rapportering blir gitt tilbake til kommunestyret, når rekneskap skal handsamast i juni. Årsberetninga sine kommentarar byggjer på dette grunnlag. Kommunestyrets vedtak i budsjett 2018, punkt 2, viser inn mot hovudtabell i vedlegg 1 – hovudtabell er vedlagt denne årsberetning.

I tillegg legges obligatorisk rapport økonomisk oversikt fram som vedlegg, der finansieringar med fond og avsetjingar til fond på rammeområda, ikkje er del av netto driftsresultat. Her er det da eit avvik mellom det som ligg i denne økonomiske oversikt, og det som er vist fram som kommunens nettodriftsresultat i vedlagte økonomiske hovudoversyn som er offisiell rapport til politisk nivå i Tysvær (vedlegg 1 til budsjettvedtaket). Obligatoriske økonomiske oversikter legges alltid ved rekneskapsdokumentet. Brutto driftsresultat og netto driftsresultat vil slik vera ulike i rapportane. I obligatorisk økonomisk oversikt er også avskrivningar del av brutto driftsresultat; tilsvarande blir sum avskrivningar vist som inntektsføring seinare i rapporten. Avskrivningar skal ikkje ha resultat effekt i kommunens rekneskap. Eigedomsskatt som vises i vedlegg 1, er netto eigedomsskatt etter frådrag av overføring til Bokn, samt omkostningar med eigedomsskatt, primært rettslege utgifter. Kommunens rekneskapsmessige overskott, som er det kommunestyret, i sitt rekneskapsvedtak i juni, skal disponera, er sjølvstilt like i rapportane. I den vidare gjennomgangen blir økonomien kommentert med bakgrunn i kommunestyrets formelle budsjettvedtak, og der summar i obligatorisk økonomisk oversikt blir sett i parentes.

Netto driftsresultat og rekneskapsmessig overskott

Netto driftsresultat viser kommunens resultat etter at renter og avdrag er betalt, og er eit uttrykk for kva kommunen har disponibelt til avsetjingar til seinare bruk og som driftsoverføring til investering. Eit netto driftsresultat på minimum 1,75 % av brutto driftsinntekter er hovudindikatoren som er nytta som mål for tilfredsstillande økonomisk handlingsrom i kommunane.

Tysvær Kommune får i 2018 eit netto driftsresultat på 114,2 mill. kroner (95,1 mill. kroner) kroner, (tilsvarande i 2017 var 99,1 mill. kroner (88,7 mill. kroner)), mot opprinneleg budsjettert 58 mill. kroner. Dette gjev ein resultatmargin på heile 10,5 % (8,8 %) av brutto driftsinntekter. Resultatet i 2018 er det beste Tysvær Kommune har hatt. Større overføringar frå Staten ved meir skatteinntekter, inntekter frå Havbruksfondet, betre resultat på drift av tenestene og eit betre rentebilete er årsaker til betra resultat i høve til budsjett. Dette blir omtala seinare i årsberetninga. I budsjettvedtaket for 2018 blei budsjettert nettodriftsresultat (58,3 mill. kroner) disponert til investeringar i 2018 og til fond for seinare bruk, slik :

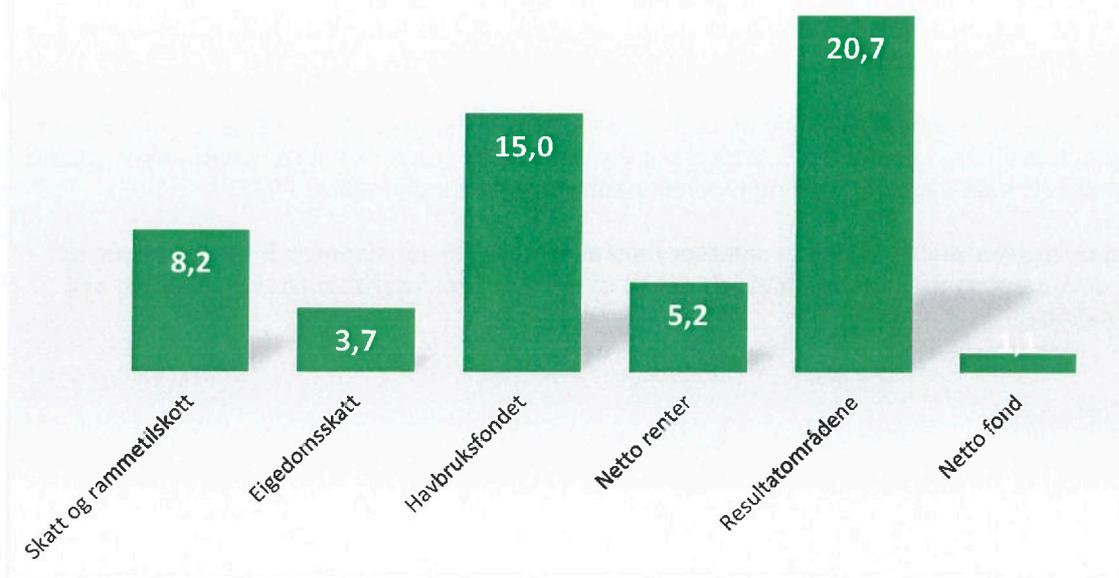
- Realvekstfond	1,5 mill. kroner
- Rentesikringsfond	5,5 mill. kroner
- Eigedomsskatt – sikringsfond	20 mill. kroner
- Driftsmidlar til investeringar	31,3 mill. kroner

Disponeringar er gjort i samsvar med budsjettvedtaket, men overføring til investeringar vedtatt i 2018 er lågare enn budsjett grunna at prosjekt ikkje er igongsette. Midlar budsjettet frå drift til investeringar, som ikkje er nytta i 2018, er overført til disposisjonsfond øyremerka for investeringar.

Avviket positivt i forhold til opprinneleg vedtatt budsjett er på 53,4 mill. kroner, og er det rekneskapsmessige overskottet for kommunen. Overskottet skriv seg frå desse elementa:

- Skatt og rammetilskott	8,2 mill. kroner
- Overskott resultatområda	20,8 mill. kroner
- Kapitalutgifter netto	5,2 mill. kroner
- Havbruksfondet	15,0 mill. kroner
- Eigedomsskatt	3,7 mill. kroner
- <u>Netto fond</u>	<u>1,1 mill. kroner</u>
Resultatforbetring	53,4 mill. kroner

Resultat 2018

Rekneskapsmessig overskot (kr. 53 337 589) viser om kommunen samla har hatt budsjettmessig dekning for dei utgiftene kommunen har hatt, uavhengig av korleis dei er finansiert. Det viser meirinntekter/mindre- utgifter utover det resultat som var budsjettert, og då etter at budsjetterte avsetjingar til fond og til driftsmidlar investeringar er gjennomført. I 2018 får altså Tysvær eit rekneskapsmessig overskott på 53,4 mill. kroner (51 mill. kroner i 2016 og 35 mill. kroner i 2017). Det er dette overskotet som kommunestyret gjer vedtak om disponering av i juni 2019.

Månads- og tertialrapporteringa gjennom året viste betre driftsresultat enn det som var budsjettert ved kommunestyret sitt vedtak, men likevel vesentleg mindre enn det sluttresultatet viste. Siste prognose for sluttresultat for året var på rundt 75 - 80 mill. kroner ved framlegg av budsjett for 2019.

Med bakgrunn i vedlagt Hovudtabell 2018 (vedlegg 1), blir sentrale deler av rekneskapsrapporten for 2018 kommentert i årsberetninga.

Skatt og rammetilskott gjennom inntektssystemet

Skatt og rammetilskott gir samla ein pluss på 8,2 mill. kroner.

Tysvær hadde som vanleg relativt svak skatteinngang; 87,7 % (85,1 % i 2017) av landet, men veksten i 2018 var klart større for Tysvær enn for landet samla; 6 % mot landet 3,8 %. I opprinneleg statsbudsjett som danna grunnlaget for vårt skatteanslag blei det anslått ein skattevekst på 1,3 % i landet, i mai vart forventa skatteauke sett ned til 1 %, i statsbudsjettet i oktober vart skatteanslaget sett opp igjen til 2,4 %; resultatet vart altså ein vekst på 3,8 %. Denne meirinntektsveksten får kommunane behalda, og er eit vesentleg bidrag til store meirinntekter i 2018. Samla for inntektsskatt og inntektsutjamning viser resultatet meirinntekter på 6 mill. kroner.

Rammetilskott (innbyggjartilskott og utgiftsutjamning) og skjønnsmidlar gir ei samla meirinntekt på 2,2 mill. kroner. Av dette gjeld 730 000 kroner kompensasjon for taksering verk og bruk. I skjønnsmidlane ligg kompensasjon for at det ikkje blei kommunesamanslåing med Bokn (Bokn ville ikkje og Tysvær er «ufriviljug åleine») på 1,4 mill. kroner.

Eigedomsskatt

Eigedomsskatt gir samla meirinntekter i høve til budsjett på 3,7 mill. kroner.

Årsaka er at endeleg taksering av nytt likerettaranlegg på Haugsneset blei klart høgare enn budsjettgrunnlaget. Det er som nemnt viktig å gjera merksam på at eigedomsskattetakseringa pr. 1/1-2016 framleis er under klagehandsaming for dei største skattytarane Equinor og Gassco. Det knyter seg då uvisse til om det resultatet vi ser for 2018 blir det endelege.

Det er i 2018 arbeidd med omtaksering av eigedomsskatt for å klargjera for den endring som kjem i eigedomsskatteloven med verknad frå 2019. Såkalla maskinar og utstyr skal ikkje lenger vera omfatta av eigedomsskatt med start frå 2019 og med ein nedtrappingsperiode fram til 2025.

Overføring av eigedomsskatt til Bokn i samsvar med avtale, i 2018 var summen 5,1 mill. kroner, er teke med under eigedomsskatteområdet, og det er då netto eigedomsskatteinntekter som blir vist fram i hovudtabell.

Havbruksfondet

Havbruksfondet er ny kommunal inntekt frå og med 2017. Inntektene her vil vera basert på betaling nye oppdrettsanlegg i Norge må betala inn til Staten for nye og utvida konsesjonar. Desse inntektene blir deretter, i hovudsak, fordelt på kommunane utifrå kor stor andel av samla produksjon (biomasse) den enkelte kommune har. Ein mindre del av overføringane går til dei kommunane der dei nye konsesjonane blir etablert det einskilde år.

Vi fekk første utbetaling frå Havbruksfondet på 325 000 kroner i 2017; i 2018 er utbetalinga frå fondet på heile 15 mill. kroner; ein sum som ikkje var budsjettert. Utbetalinga frå fondet vil variera i stor grad frå eit år til eit anna. I budsjett for 2019 er det skissert ein utbetaling på 2-3 mill. kroner.

Resultatområda – drift av tenesteproduksjonen

Samla oversyn tenesteområda

Samla driftsutgifter som anført i avsnitt nedanfor, inkluderer fondsavsetjingar på resultatområda sine ansvarsområder, medan samla driftsinntekter inkluderer finansiering med fond på resultatområda sine ansvarsområder. Samla driftsutgifter er eksklusiv avskrivningar.

Samla driftsutgifter for Tysvær utgjer 945,9 mill. kroner (918,4 mill. kroner i 2017); ein vekst på 3 %, medan driftsinntekter på resultatområda er 222,6 mill. kroner (218,8 mill. kroner i 2017); ein vekst på 1,7 %. Netto samla driftsutgifter er 723,3 mill. kroner (699,6 mill. kroner i 2017), ein vekst på 23,7 mill. kroner; 3,4 %. Samanlikning av eit år med eit anna kan vera litt krevjande, i og med at det vil liggja oppgåveendringar frå eit år til eit anna, som kan slå ut både på utgifts- og inntektssida.

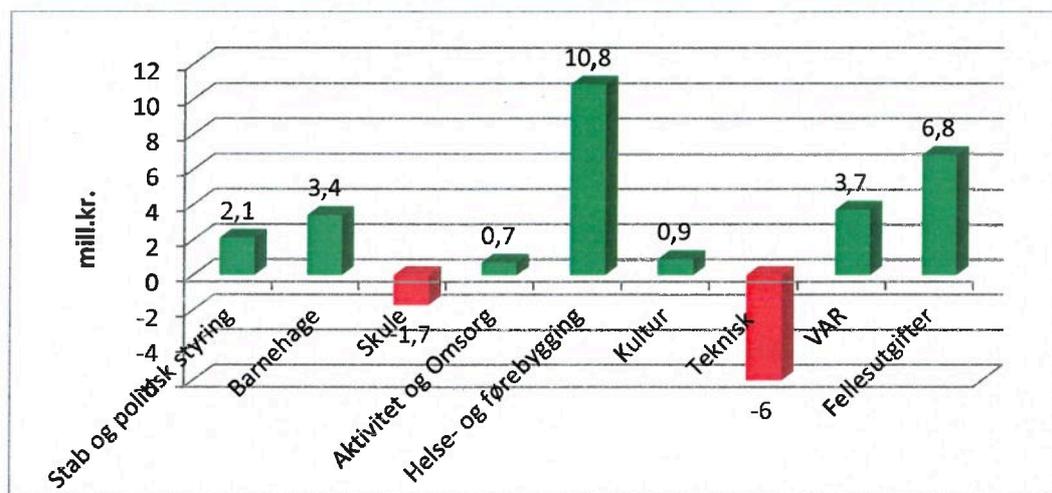
Bakom tala (dette framgår av vedlagte hovudtabell ved samanlikning budsjett og rekneskap for 2018) ligg det avvik isolert på utgiftssida, og avvik frå inntektssida på det som var budsjettert. Gjennomgang av desse vil krevja utdjupande analyse, som ikkje er gjennomført når årsberetninga blir skriven. Det er viktig at meirutgifter og meirinntekter vi får i 2018, blir vurdert opp mot reell budsjettering for inneverande budsjettår 2019, og som kan gi grunnlag for endringar for budsjettarbeidet for 2020.

I tabellen er det einskilde område sett opp med rekneskapstal i høve til justert budsjett. Justert budsjett er nytta her i høve til avvik, fordi det er tilført midlar frå fellesutgifter til dekning av lønsutgifter som konsekvens av nytt lønsoppgjær. Oppsummert på netto driftsutgifter får vi desse tala:

Tal i mill. kroner

	Budsjett justert	Rekneskap	Avvik just. bud.
Rådmannen med stab	62,9	61,8	1,1
Fellesutgifter	27,1	21,4	5,7
Barnehage	101,8	98,3	3,5
Skule	167,2	169,1	-1,9
Aktivitet og omsorg	119,6	118,9	0,7
Helse og førebygging	150,2	140,0	10,2
Kultur	25,6	25,0	0,6
Teknisk	73,9	80,7	-6,8
VAR	-19,3	-23,0	3,7
Kyrkja	8,7	8,7	0
Samla netto drift	717,7	700,9	16,8
Momskompensasjon drift	-16,5	-20,5	4,0
Samla	701,2	680,4	20,8

Samla kjem tenestene ut med eit positivt resultat på 20,8 mill. kroner (15,8 mill. kr. i 2017, 16,9 mill. kroner i 2016 og 13,7 mill. kroner i pluss i 2015).

God økonomistyring i områda, samt at vi også får eit klart betra inntektsbilde med auka kostnadsrefusjon frå Staten i resultatområde helse og førebygging, gjer at resultatet samla blir svært positivt. Barnehageområdet kjem også svært positivt ut dette året.

Inntektsposten momskompensasjon gjev noko høgare inntekter enn budsjettert. Dette er kompensasjon for kjøp av varer og tenester som blir utgiftsført på resultatområda; inntekta har auka frå 18,2 mill. kroner i 2017 til 20,5 mill. kroner i 2017; dette vil innebera sterkare vekst i reine driftsutgifter enn det som har vore status dei siste åra. Resultatområda sine auka utgifter til moms grunna varekjøp, blir dekkja opp av tilsvarande auke i momskompensasjon.

I tabellane er det for resultatområda tatt med inntektsføring frå fond og utgiftsføring til fond. Dette påverkar da resultatet for områda slik det skal i medhald av kommunestyrets budsjettvedtak på rammer til områda.

I det etterfylgjande blir resultatområda gjennomgått med fokus på økonomisk utvikling og status siste rekneskapsår. For resultatområda elles, med fokus på tenesteutvikling, blir det vist til måldelen som kjem etter den økonomiske gjennomgangen i samla årsberetning.

Stab og politisk styring

Økonomi

Stab og politisk styring kjem ut i samsvar med budsjett.

I samla resultat for stab og politisk styring ligg innsparing gjennom vedtatt ordinær spareplan. I tillegg ligg det inne ekstra budsjettert innsparing på 1,5 mill. kroner. Området har dei siste åra klart å koma positivt ut, sjølv med dei innsparingsmål som er sett. Innsparingsmål er nådd ved i hovudsak vakansar i stillingar, samt at det ikkje blir leigd inn personalressursar ved sjukefråver og IT kontoret i stor grad ikkje leiger inn konsulenthjelp, men brukar eigne ressursar. I tillegg er det god kostnadskontroll i stabsområda, noko som medfører at ein klarar å ta ned utgifter på fleire postar.

Fellesutgifter

På fellesutgifter ligg i utgangspunktet lønsreserven som skal dekkja opp lønsutviklinga i budsjettåret. Når lønsoppgjeret er kjent blir summar overført frå dette området til resultatområda for å dekkja opp meirutgifter. På fellesutgifter ligg og midlar til å dekkja opp pensjonsoppgjeret. I 2018 vart det budsjettert med lokalt oppgjer i kap. 4, men partane i det sentrale oppgjeret vedtok at det ikkje skulle vera lokalt oppgjer i kap. 4 i 2018. Pensjonsområdet kom og betre ut enn budsjettert. Det skuldast i hovudsak lågare lønnsvekst enn forutsetninga var då kommunen fekk prognosane sine frå pensjonsleverandørane.

Resultatområde Barnehage

Økonomi

Barnehage kjem ut med eit positivt driftsresultat på heile 3,5 mill. kroner (4,4 mill. kroner i 2017). Barnehage har meldt om underforbruket i 2. tertialrapport, og resultatet stemmer med prognosen for området.

Resultatet kjem av vesentleg underforbruk av løn og tilskot til private barnehagar, i tillegg til at kommunen har fått store refusjonar frå andre kommunar. Underforbruket på fastløn og tilskot til private barnehagar er knytt til ordinær barnehagedrift, medan refusjonar frå andre kommunar er knytt til styrka tilbod til førskulebarn.

Resultatområdet har gjennomført fleire tiltak for å effektivisere drifta i barnehagane. Innsparingskravet skulle bli gjort ved å fortsette arbeidet med å utvide barnehagane og erstatte små barnehagar med større einingar. Resultatområdet har ingen annan plan for innsparing, men har eit bevisst forhold til å klare kravet ved å innfri føresetningane i ramma.

Resultatområde Skule

Økonomi

Skule kjem ut med eit negativt driftsresultat på 1,7 mill. kroner (positivt resultat på 0,1 mill. kroner i 2017). Skule har meldt om overforbruket i 2. tertialrapport, og prognosen då var eit overforbruk på 2 mill. kroner.

Barne og ungdomsskulane gjekk totalt sett med 900 000 kroner i meirforbruk. Fellesområdet har eit meirforbruk på 3,2 mill. kroner.

Ordinær skulekyss har eit mindreforbruk på 300 000 kroner, mens anna skyss har eit meirforbruk på 800 000 kroner. Totalt gir dette eit meirforbruk på skyss på 500 000 kroner. SFO hadde eit overforbruk på 500 000 kroner i forhold til budsjett. Hovudårsaka er sviktande eigenbetaling. Tysværelevar som er plassert i andre kommunar kostar 1,5 mill. kroner meir en budsjettert. Sparetiltak på 1 mill. kroner er ikkje innfridd. Kjøp av tenester frå fylke er 500 000 kroner over budsjett. Utgifter til IKT og lisensar er 600 000 kroner høgare en budsjett. Meirinntekter for gjesteelevar er 1,1 mill. kroner, som vert brukt til ekstrautgifter knytt til desse ekstra elevane. Totalt er inntektene 1,5 mill. kroner høgare enn budsjett.

Tysvær læringsarena har eit mindreforbruk på 700 000 kroner. Dette skuldast at tilbodet er redusert. Tysvær morsmåloppføring har eit mindreforbruk på 700 000 kroner. Desse pengane er tilført skulane via rammetimetale. Sætre gard har eit meirforbruk på 200 000 kroner. I hovudsak skuldast dette meirforbruk på driftspostane. Tysvær opplæringscenter har eit mindreforbruk på 1 mill. kroner. Dette skuldast meirinntekter i forhold til budsjett og at ein har hatt låg bemanning pga. omstillingar i flyktningområdet.

Rammetimetale for skuleåret 2018/19 er totalt på 3270 timar. Dette er ei auke på 35 timar frå førre skuleår. Dette skuldast auke i timer til fosterbarn og øyremerka midlar til høgare lærartettleik.

Resultatområde Aktivitet og omsorg

Økonomi

Aktivt og omsorg kjem ut med eit positivt resultat i høve til budsjett på 0,7 mill. kroner.

Aktivitet og omsorg har hatt stort fokus på kostnadskontroll, og det er blitt høgare inntekter på ressurskrevjande brukarar enn budsjettert. Utgiftene i området er endra frå institusjonsbasert til meir heimebasert omsorg. Området er gjennom det vesentleg betre rusta til å møte stor behovsauke i åra som kjem, og det blir arbeidd aktivt med tiltak for å nå sparekrava som er satt.

Resultatområde Helse og førebygging

Økonomi

Helse og førebygging kjem ut med eit positivt resultat på heile 10,8 mill. kroner (tilsvarande i 2017 var eit positivt resultat på 11 mill. kroner).

Av resultatet skriv 5,5 mill. kroner seg frå høgare inntekter enn budsjett, og 5,3 mill. kroner på mindreforbruk på tenestene.

Det er meirinntekter på ressurskrevjande tenester på inntektene. På kostnadane er det mindre bruk på vikarar og ekstern finansiering av prosjekter som bidrar til mindreforbruket.

Resultatområde Kultur

Økonomi

Kultur kjem ut med eit positivt resultat på 0,9 mill. kroner (tilsvarande som i 2017). Det positive resultatet stammer frå meir inntekter på billetter Tysværtunet i hovudsak. Til tross for dårleg start på året tok besøkstala seg opp på hausten og ein tok inn att dei tapte inntektene ein hadde på sommarhalvåret.

Resultatområde Teknisk

Økonomi

Resultatområdet teknisk fekk eit meirforbruk på 6 mill. kroner i 2018. Energiutgiftene inkl. mva er 2,7 mill. kroner høgare enn i 2017, og er hovudårsak til meirforbruk.

Bygg har eit meirforbruk 6,2 mill. kroner. Av dette utgjer energi kr 4,2 mill. kroner inkl. mva. Husleigeutgiftene er 400 000 kroner høgare enn budsjett. Husleigeinntektene er 600 000 kroner lågare enn budsjett. Andre postar ligg totalt 1 mill. kroner over budsjett. Bygg fekk ein ekstraløyving på 1 mill. kroner til byggvedlikehald. 200 000 kroner er brukt i 2018 og resten er planlagt brukt i 2019.

Veg har eit meirforbruk på 1,8 mill. kroner. Av dette utgjer meirforbruket på vintervedlikehald 800 000 kroner. Tilskota blei 600 000 kroner lågare enn budsjett. Andre postar har eit meirforbruk på 400 000 kroner. Veg fekk ei ekstraløyving på 1 mill. kroner til asfaltering. Desse midlane er brukt i 2018.

Dei andre ansvara har totalt sett eit mindreforbruk på 1,2 mill. kroner. Av dette utgjer reinhald sitt mindreforbruk 900 000 kroner.

VA-området

VA-området går ut med eit budsjettoverskott på 3,7 mill. kroner.

Budsjettoverskotet for 2018 kjem i hovudsak av at dei investeringsrelaterte postane kalkulatoriske renter og avskrivningar vart høgare enn planlagt i budsjettet. Sjølv om desse postane blir nulla ut av motpostar, fører det til at overføringane frå sjølvkostfonda blir høgare enn budsjettet. Og soleis medfører dette at det budsjett teknisk framkjem overskot i form av meirinntekter av di desse kostnadane blei høgare enn budsjettet.

Begge sjølvkostområda, vatn og avløp, gjekk med store underskot i 2018. Samla underskot i desse to sjølvkostrekneskapa blei på 11,8 mill. kroner. Grunna nedbygging av sjølvkostfond, hadde vi planlagt at sjølvkostområda for vatn og avløp skulle gå med eit samla underskot på 6,9 mill. kroner i 2018. Samla underskot for sjølvkostrekneskapa blei altså 4,9 mill. kroner høgare enn budsjettet. Det er særleg høgare kostnader til vedlikehald som gjer at sjølvkostunderskota vart så store. I tillegg innverka også kalkulatoriske renter og avskrivningar vesentleg på sjølvkostunderskota. I rekneskapen for VA-området er underskota i sjølvkostrekneskapa nulla ut av overføringar frå sjølvkostfond.

Per 31.12.2018 er det opparbeida eit samla framførbart underskot på sjølvkostfonda for vatn og avløp på 7,1 mill. kroner, og dette beløpet må dekkast inn av abonnentane i framtida. Dekningsgradane, som etter sjølvkost skal liggje på 100 %, blei på 72 % og 77 % for henholdsvis vatn og avløp. At dekningsgradane er så lave samstundes som det må dekkast inn eit framførbart underskot, gir eit tydeleg signal om vesentleg prisauke i åra framover.

Kyrkjeleg Felle råd

Økonomi

Kyrkje hadde eit samla netto driftsbudsjett på 8,7 mill. kroner, og rekneskapen viser same resultat.

Driftsbudsjettet til Kyrkjeleg Felle råd er ei rein overføring av midlar. Bruken av midlane blir detaljert i rekneskap som blir avlagt av felle rådet. Kyrkjeleg Felle råd er eige rettssubjekt.

Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat er kommunens resultat før dekning av renter og avdrag, og før avsetjingar til budsjetterte føremål, avskrivningar er ikkje med i brutto driftsresultat i vedlegg 1. Avskrivningane utgjer 49,6 mill. kroner. Brutto driftsresultat for kommunen er på 136,1 mill. kroner (118,4 mill. kroner i 2017), mot opprinneleg budsjettert 89 mill. kroner, ei meirinntekt på 47,1 mill. kroner.

Rapporten **økonomisk oversikt** viser brutto driftsresultat 72,3 mill. kroner. Stort avvik mellom dette og det brutto driftsresultat som vises i hovudtabell 2018, skuldast i hovudsak at denne rapporten inkluderer og har trekt frå avskrivningar på 49,6 mill. kroner i bruttodriftsresultatet. Avskrivningane blir seinare nulla ut i økonomisk oversikt, og er soleis ikkje med i netto driftsresultat med resultatteffekt.

Kapitalutgifter og kapitalinntekter

Samla for området er det opprinneleg budsjettert med netto utgifter på 27,1 mill. kroner, mens resultatet blir netto utgifter på 21,9 mill. kroner (19,3 mill. kroner i 2017), eit betre resultat i høve til budsjett på 5,2 mill. kroner. Forsiktig budsjettering av renteinntektsområdet, svært god likviditet, samt vesentleg betre overføring frå Haugaland Kraft, er årsak til positivt resultat. Prognosen ved budsjettstart var at renteauke var i vente, men det blei mindre renteauke enn det Norges Bank skisserte.

Netto renteutgifter er 1,8 mill. kroner lågare enn budsjett, mens samla renteinntekter er vesentleg høgare med 2,8 mill. kroner, då primært grunna i at kommunen har hatt svært høg likviditet gjennom heile 2018. Renta på låna våre er framleis svært låg. Gjennomsnittleg lånerente ved årsskiftet er 1,62 % (1,53 % i 2017). Gjennomsnittleg rentebinding er 1,37 år (1,13 år i 2017).

Brutto lånegjeld er ved årsskiftet på 1 199 mill. kroner (1058 mill. kroner i 2017). Det gjenstår analysearbeid for å vise kva renteesponert gjeld er, dvs. den gjelda kommunen må bera med egne midlar, men summen vil liggja rundt 600 mill. kroner (dvs. stabil) på rundt 50 %. Renteesponert gjeld er samla gjeld etter frådrag av VA-lån, startlån, lån Meny-bygget/Palmehagen, kompensasjonslån frå Staten m.v., dvs. der renter og avdrag i hovudsak blir dekkja gjennom inntekter frå andre.

Kommunen har i mange år hatt ganske høg gjeldsgrad, målt pr. innbyggjar, men denne har dei siste åra vore stabil på rundt 10 % over landsgjennomsnittet. Det viktigaste for kommunen vil likevel vera at vi har tilstrekkeleg inntektsgrunnlag som dekker opp lånegjelda vår, og det har vi.

Gjeldande bankavtale gjekk ut i september 2018, og ny avtale gav vesentleg lågare avkastning på innskota.

Plasseringane i obligasjonsmarknaden og i pengemarknadsfond, gav litt svakare avkastning i 2018 enn i 2016. Plasseringar skal over tid gi høgare avkastning enn det vi ville fått ved å ha midlane plassert i bank, men i 2017 var plasseringane under det bankinnskota ville gi. Ved årsskiftet var det plassert samla 105,9 mill. kroner (60,3 mill. kroner i 2017) i obligasjonar og fond; det meste i bankobligasjonar. Auken skuldast i hovudsak vurderingar rundt høg likviditet der alternativ plassering blei gjort.

Kompensasjoninntektene for lån gjeve til ulike føremål er på 6,2 mill. kroner (9,1 mill. kroner i 2017). Årsak til nedgang ligg i hovudsak på at innbetaling av avdrag på startlån er overført frå driftsrekneskap til investeringsrekneskap. I desse inntekter vidare ligg rente- og avdragskompensasjon frå Staten til investeringar i skulebygg, institusjonar og omsorgsbustadar, i tillegg kjem inntekter frå startlån (avdrag og renter frå dei vi låner ut til) og leigeinntekter Meny-bygget og Palmehagen.

Kompensasjon for dekning av renter og avdrag på VA-området gjenspeglar seg i den budsjetterte og regnskapsførte inntekt som ligg i VA-området som er omtala under resultatområda. Dette er da ikkje del av kompensasjoninntektene som er tatt med her.

Frå Haugaland Kraft blei det budsjettert med 10 mill. kroner i form av utbytte og renter på vår eigardel i Haugaland Kraft; resultatet blei 10,9 mill. kroner. Resultatet er avhengig av overskotet i selskapet; dette året blei det vesentleg betre enn budsjett, slik det også var i 2016 og 2017. Endringa ved at det er selskapet sitt resultat som avgjer overføring til eigarane, i motsetning til det faste årlege beløpet som var gjeldande før, har hittil vore positiv for Tysvær som eigar.

Avdrag utgiftsført er i samsvar med budsjett 28,7 mill. kroner, der avdrag som gjeld lån i Husbanken til vidareutlån er overført frå drift til investeringsrekneskapet. Utifrå ei samla lånegjeld, eksklusiv pensjonsgjeld og lån i Husbanken, på 1 122 mill. kroner, betaler vi 2,6 % årleg i avdrag; budsjettert mål over tid er minimum 3 %. Det vil bli gjort nye vurderingar på avdragsbetaling inn mot budsjett 2020.

Investeringar og utlån

Det er samla gjort investeringar på 185,7 mill. kroner i 2018 (205 mill. kroner i 2017). Dette er svært høgt slik det har vore dei siste åra, men er likevel lågare enn budsjettet for året på 244 mill. kroner. I investeringane gjennomført i 2018 ligg også gjennomførte prosjekter som blei budsjettert i 2017 og tidlegare år. I samband med framlegg av rekneskap 2018 for kommunestyret, vil rådmannen leggja fram oversyn over investeringsprosjekter der gjennomføringstidspunkt er endra, med rebudsjettering for å få meir samsvar mellom budsjett og rekneskap. Budsjettert løyving til forskottering Aksdalskrysset er ikkje nytta i 2018. Tyngda av investeringane er innanfor VA-området.

Utdjupande kommentarar og detaljer om dei einskilde investeringsprosjekta vil gå fram av vedlegg til årsberetning utarbeida av resultatområde teknisk.

Startlån

Det har og i 2018 vore høg aktivitet og etterspørsel etter Startlån. Mange som søker om Startlån fell ikkje inn under kriteria for å få slikt lån. Spesielt gjeld dette unge førstegongsetablerarar. Samla er det i 2018 utbetalt 12,6 mill. kroner i Startlån om tilskott (7,4 mill. kroner i 2017) til 19 personar / familiar. Det er 7 personar /familiar som har budd i kommunal bustad som i 2018 har kjøpt seg eigen bustad. Samla er det lånt ut 54,9 mill. kroner (51,5 mill. kroner i 2017) i Startlån ved årsskiftet. Årsaken til at auken i samla utlån er vesentleg mindre enn nye utlån i året, er at det for eksisterande lån skjer endringar ved at tidlegare utlån blir innløyst utover ordinære innbetalingsplanar.

Balanserekneskapet

Anleggsmidlar

Kommunens anleggsmidlar ved årsskiftet var 2,923 mrd. kr. mot 2,692 mrd. kr. ved regnskapet for 2017. Pensjonsmidlar i KLP utgjer av desse 1 047 mill. kr ved årsskiftet. I anleggsmidlane ligg i hovudsak elles bokførte verdiar av kommunens eigedomar primært bygg. Samla er det bokført ein verdi på 1,711 mrd. kr. i faste eigedomar, anlegg og utstyr (1,576 mrd. kr. i 2017).

Aksjekapital i ulike selskap er på 75,9 mill. kroner, herav Haugaland Kraft på 19,6 mill. kroner, KLP på 23,5 mill. kroner, Aksdal Næringspark på 8 mill. kroner og Haugaland Næringspark på 20,6 mill. kroner. Stor endring i 2018 skuldast at deler av ansvarleg lån i Haugaland Kraft, er nytta til aksjekjøp i nye Haugaland Næringspark A/S.

Omløpsmidlar

Kommunens omløpsmidlar ved årsskiftet er på 601,5 mill. kroner mot 461 mill. kroner i 2017. Auken frå 2017 er svært sterk, slik auken også var sterk frå 2016 til 2017, og gjev uttrykk for at kommunen sin likviditet er særskild god. Under omløpsmidlar ligger også plasserte midlar i bankobligasjonar på 105,9 mill. kroner, desse er svært likvide. Vidare utgjer dei kortsiktige fordringane 101,5 mill. kroner (82,6

mill. kroner i 2017). Bankinnskota ved årsskiftet er 358 mill. kroner (287 mill. kroner i 2017); likviditeten er blitt vesentleg sterkare.

Kortsiktig gjeld

Samla kortsiktig gjeld er på 164,5 mill. kroner, mot 180 mill. kroner i 2017. Tyngda av kortsiktig gjeld er avsette feriepengar til utbetaling i 2019 på 67 mill. kroner, skattekrav på 38 mill. kroner, påløpte renter lån på 9,5 mill. kroner og gjeld til leverandører av varer og tenester på 40 mill. kroner.

Langsiktig gjeld

Kommunen si lånegjeld ved årsskiftet er 1 199 mill. kroner, tilsvarende i 2017 var 1 058 mill. kroner.

Auka lånegjeld er på 141 mill. kroner; av denne auken utgjør 16 mill. kroner avsette, men ikkje betalte avdrag i rekneskap 2017; reell auke i lånegjeld er 125 mill. kroner. Auken elles har sin hovudårsak i budsjetterte låneopptak til gjennomføring av vedtekne investeringar til vatn og kloakk. Lånegjelda blir målt i høve til samla driftsinntekter i kommunar – dette skal gjenspeglja vår evne til å betala avdrag og renter som konsekvens av lånegjelda. Ved årsskiftet er lånegjeld i % av samla driftsinntekter inklusiv renteinntekter (1085 mill. kroner) på 110,5% (102,5 % pr. 1/1-2018). I vår lånegjeld ved årsskiftet ligg 40 mill. kroner tatt opp som lån i 2018, som skal nyttast til forskutting av veganlegg i Aksdal. Dette bidrar til auke av gjeldsgraden.

Den handlingsregelen som kommunestyret har vedtatt dei siste åra – den reelle lånegjeldsdelen i % av samla driftsinntekter på det kommunen sjølv må dekkja skal vera stabilt – er det heilt sentralt for kommunen å oppnå i åra framover. Renteeksponert gjeld = det kommunen må dekkja inn med eigne midlar er ved årsskiftet på rundt 650 mill. kroner. Det inneber at rundt 550 mill. kroner blir heilt (både renter og avdrag) eller delvis (renter) føresett dekkja av andre gjennom gebyr vatn og kloakk (grunnlag 380 mill. kroner), skuleutbygging (40 mill. kroner), omsorgsutbygging (25 mill. kroner), Meny-bygget og Palmehagen (40 mill. kroner), kyrkjene (4 mill. kroner), investeringar finansiert med startlån i Husbanken (82 mill. kroner).

Under langsiktig gjeld ligg og våre pensjonsforpliktingar i KLP. Dette er midlar vi skuldar tidlegare og noverande tilsette i framtidig pensjon. Dette utgjør 1 227 mill. kroner, og blir å sjå opp mot våre pensjonsmidlar i KLP på 1047 mill. kroner. Dette gjev årlege utslag på driftssida på pensjonsutgiftene.

Eigenkapital

Samla eigenkapital er 933 mill. kroner (733 mill. kroner i 2017). I eigenkapitalen ligger alle fonda til kommunen og årets rekneskapsmessige overskott på 53,6 mill. kroner. Samla fond er på 288 mill. kroner mot 178 mill. kroner i 2017. Ubundne fond (kommunestyret kan gjera vedtak om bruk, eller endra føremål i høve til tidlegare vedtak), utgjør 273 mill. kroner, av dette utgjør avsetjing til sikringsfond eigedomsskatt 55 mill. kroner, og sikringsfond renteutvikling 15 mill. kroner. I samla fond ligg også første avsetjing til sentrumsutviklingsfond Aksdal på 21,3 mill. kroner og investerings- og utviklingsfond på 31 mill. kroner.

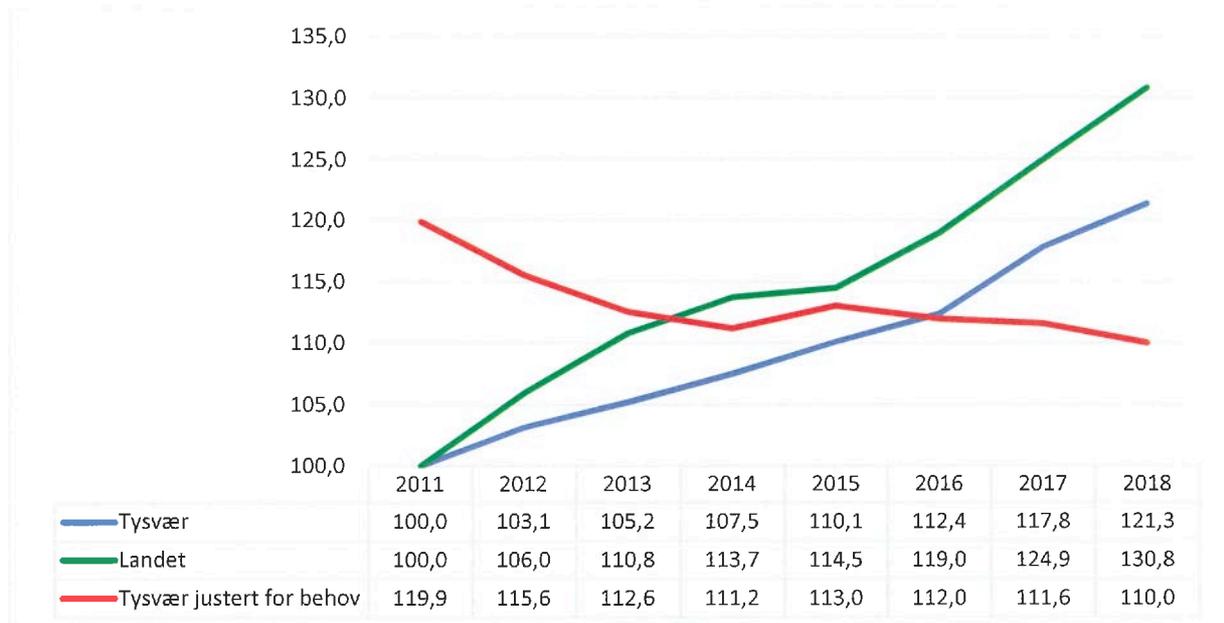
Samla økonomisk situasjon for Tysvær

Resultatutviklinga har vore svært positiv over tid, frå eit reelt driftsunderskott i 2007 på 6,9 mill. kroner (etter frådrag av momskompensasjon investeringar), til eit gradvis betra resultat, og opp til heile 114,2 mill. kroner (95,1 mill. kroner i økonomisk oversikt som ikkje har med seg fondsbruk og fondsavsetjingar på resultatområda). Tilsvarende tal i 2016 var 99,1 (88,7) mill. kroner. Driftsmarginen er på 10,5 (8,8 %).

Dette er eit resultat av stor vekst i eigedomsskatteinntekter gjennom desse åra, og i dei siste åra også eit svært positivt rentebilete, men også svært viktig for resultatet er eit godt og systematisk arbeid med omstilling og sparing i tenestene over lang tid.

Det er arbeidd med å finna varige omstillingar i drifta og samstundes sikre best muleg kvalitet innanfor tilgjengelege ressursar. Det er gjort ein stor jobb i tenestene både med godt nok standardar

og med å finne meir kostnadseffektive måtar å levere fortsatt gode tenester på. Figuren nedanfor illustrerer Tysvær sin utvikling sett mot landet frå innsparingsarbeidet blei starta opp i 2012 til rekneskap 2018. Figuren viser korleis Tysvær sin netto utgiftsutvikling har vore målt mot Landet i direkte utgifter. Figuren viser at Tysvær sine utgifter låg 119,9 % over landet i 2011, og er no på rundt 110 % av landet. Utgiftsutvikling frå 2017 til 2018 viser at Landet har auka klart høgare enn Tysvær, og der spesielt pleie og omsorg har hatt redusert vekst.

Kommunestyret har presisert at pengebruken framleis skal vere nøktern og ikkje minst berekraftig på lang sikt. Det betyr at vi må bruke det store handlingsrommet vi nå har i økonomien vår klokt, til å rigge Tysvær kommune for framtida, og eit inntektsgrunnlag som vi ikkje kan rekne med blir like godt som i dag. Dette ser vi klart av vedtatt økonomiplan 2019 – 2022.

Det er svært viktig for rådmannen å understreka igjen den store usikkerhetsfaktoren som ligg i at det ligg føre klage på siste omtaksring eigeidomsatt frå dei to store skattytarane, Equinor og Statoil. Her må det påreknast rettsaker. Deler av dei inntektene som nå gjev historisk gode resultat i åra 2016 - 2018, må difor setjast av til fond i påvente av endeleg avklaring, truleg i rettsapparatet. Det kan ta tid før dette er klart.

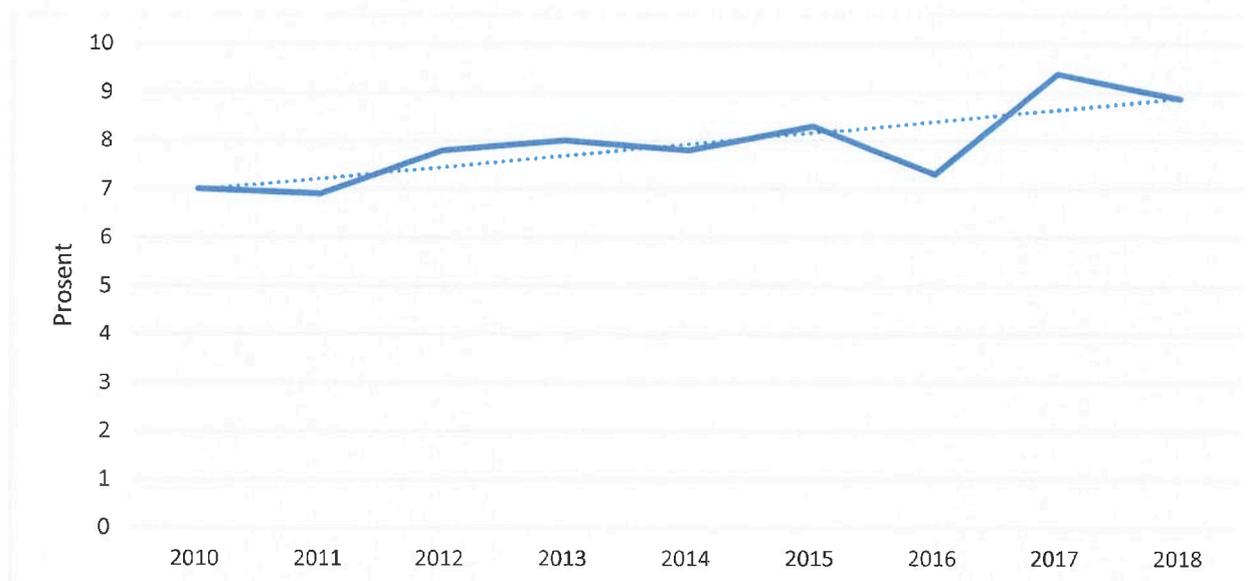
Rekneskapan skal handsamast av kommunestyret i juni 2019. I rekneskapsaka vil rådmannen i hovudsak tilrå avsetting av årsoverskotet til disposisjonsfond og/eller investerings- og utviklingsfond. Det vil også bli vurdert om konkrete drifts- og investeringsprosjekter skal tilførast midlar.

Sjukefråver

Gjennomsnittlig årlig sykefravær i Tysvær kommune 2010 – 2018

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Mål
Utvikling sjukefråver i prosent	7	6,9	7,8	8,0	7,8	8,3	7,3	9,38	8,7	6,8

Gjennomsnittlig årlig sjukefråver i Tysvær kommune 2010 – 2018

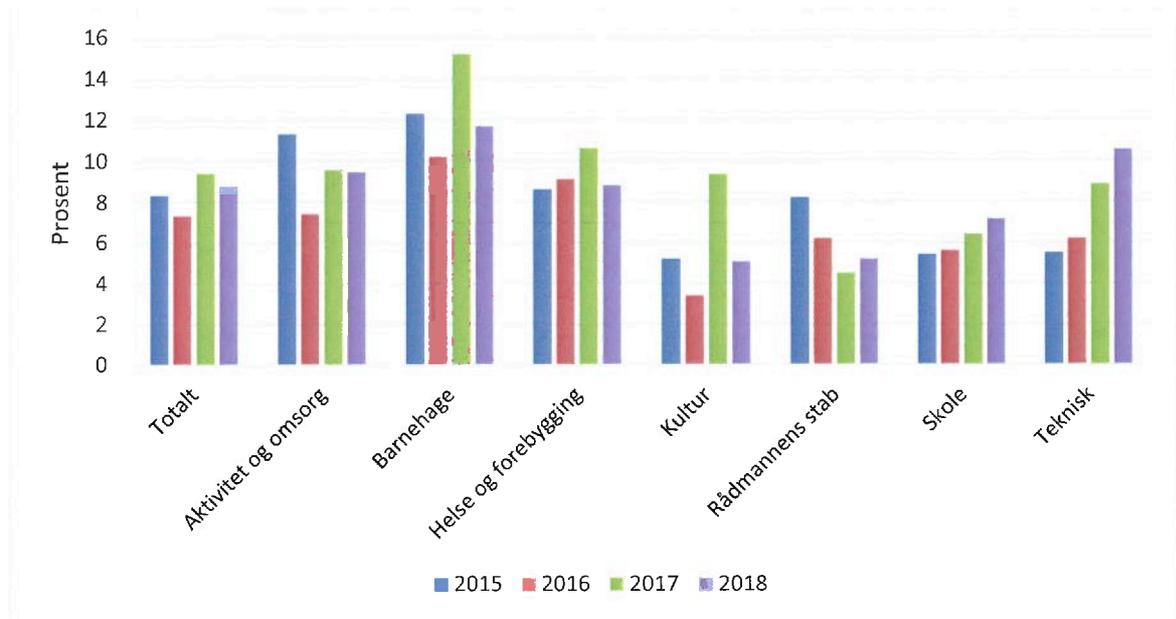
Figurane viser oversikt over det gjennomsnittlige sjukefråveret i heile organisasjonen frå 2010 til og med 2018. Gjennomsnittlig sjukefråver i 2018 var på 8,87 %, ein reduksjon på 0,65 prosentpoeng og 7 % ned frå 2017.

Sjukefråversmålet for perioden 2017 – 2018 var på 6,8 %. Sjukefråveret i 2018 er nærmare målsetningen enn 2017-tallene, men vi ligger framleis 2,07 prosentpoeng, eller nesten 30 % over målet. I 2017 var tilsvarende tall 38 % over målet.

Sjukefråver pr. år, resultatområder og stab, 2015 – 2018

Område	Sykefravær i prosent av tilgjengelig arbeidstid				Endringer	
	2015	2016	2017	2018	Endring i prosentpoeng 2017-2018	Endring i prosent 2017 - 2018
Totalt	8,3	7,3	9,38	8,74	0,64	6,8 %
Aktivitet og omsorg	11,3	7,4	9,56	9,44	0,12	1,3 %
Barnehage	12,3	10,2	15,22	11,68	3,54	23,3 %
Helse og forebygging	8,6	9,1	10,62	8,81	1,81	17,0 %
Kultur	5,2	3,4	9,34	5,08	4,26	45,6 %
Rådmannens stab	8,2	6,2	4,49	5,18	-0,69	-15,4 %
Skole	5,4	5,6	6,4	7,15	-0,75	-11,7 %
Teknisk	5,5	6,2	8,86	10,56	-1,7	-19,2 %

Sjkefråver pr. år resultatområder og stab, 2015 – 2018

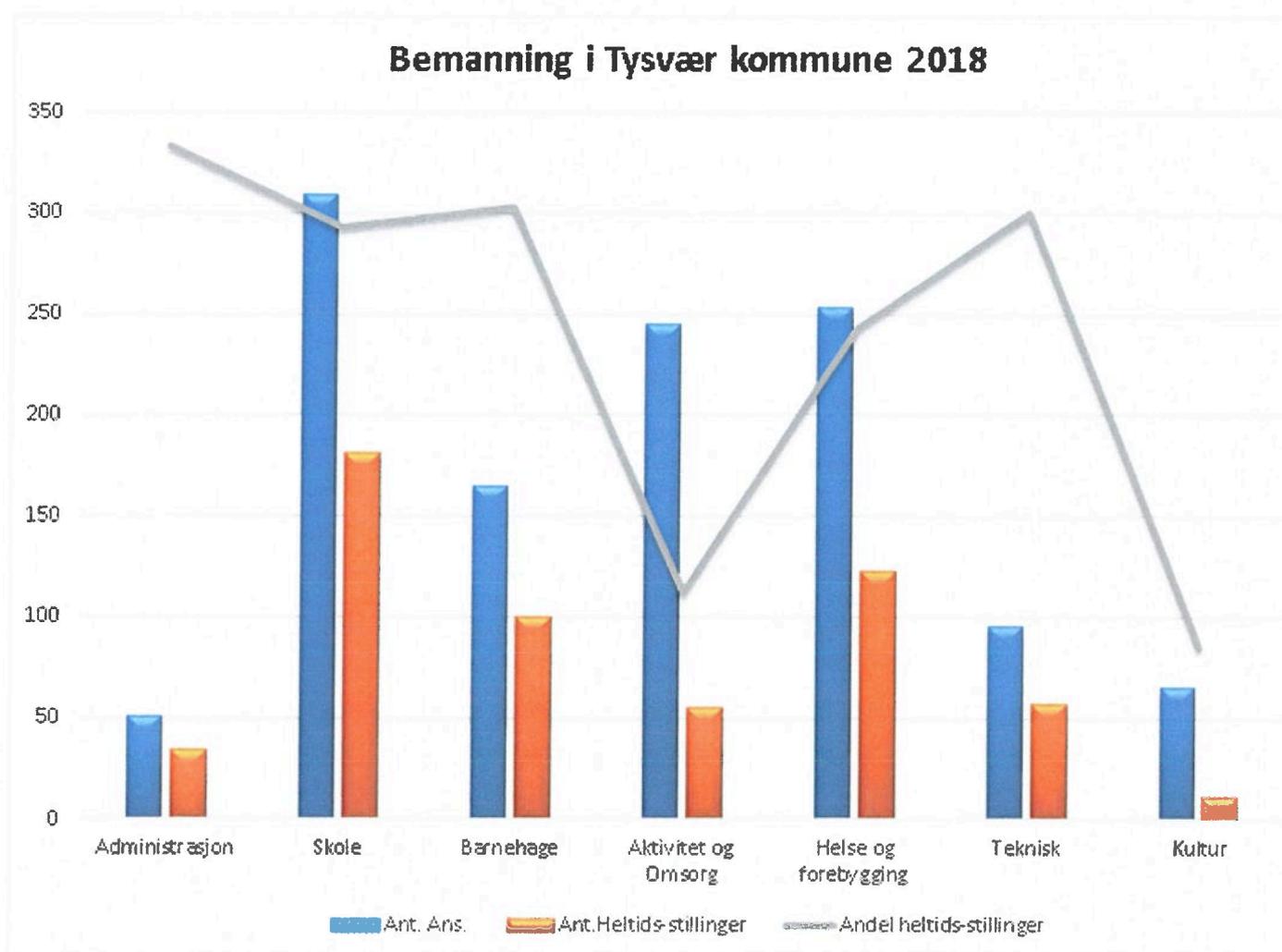
Likestilling og diskriminering

Tysvær kommune har likestilling, likebehandling og antidiskriminering som viktige prinsipp. Tysvær kommune sin organisasjonspolitikkk understrekar at likestilling handlar om like vilkår og potensiale uavhengig av kjønn, etnisk identitet, religion, sosial status, seksuell legning, alder og funksjonsnivå. I dei lønnspolitiske retningslinjene for Tysvær kommune står det at lønnspolitikken skal syte for likestilling mellom kvinner og menn i tråd med gjeldande avtalar, jf. HA §7 og HTA kap.3.2 og Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven) §34.

Likestilling handlar mellom anna om å ha ein jobb å leva av. Det er oftast kvinner som arbeider deltid, og som har ein uforutsigbar og utrygg økonomisk situasjon der ein ikkje har dei same mulighetene som dei som jobbar heiltid.

Tysvær kommune er deltakar i *Nytt blick! Læringsnettverk for å skape heiltidskultur*. Prosjektet er i regi av KS – Rogaland der fleire kommunar deltek. Målet med prosjektet er å ha fokus på heiltidskultur for å auka andelen heile stillingar. Kommunestyret vedtok 12.02.2019 at Tysvær kommune skal ha gjennomsnittleg 80% gjennomsnittleg stillingsstørrelse innan 2022. I tabellen her ser ein status for Tysvær kommune. Denne viser at ein har ein lang veg å gå for å oppnå heiltid.

2018	Ant. Ans.	Ant.Heltids- stillinger	Andel heltids- stillinger	Gj.snittlig stillings- størrelse
Administrasjon	51	34	67 %	79 %
Skole	309	181	59 %	65 %
Barnehage	165	100	61 %	76 %
Aktivitet og Omsorg	245	55	22 %	62 %
Helse og forebygging	253	123	49 %	66 %
Teknisk	95	57	60 %	72 %
Kultur	65	11	17 %	42 %
Totalt	1 183	561	47 %	66 %

Når det gjeld universell utforming har alle resultatområde ansvar for dette utifrå tenesta sitt lovverk. Dette gjeld i både planarbeid og i tenesteproduksjon. Kommunalt råd for menneske med nedsett funksjonsevne har uttalerett i saker som har med universell utforming og gjera, og kan påpeika manglar og behov.

Internkontroll

Kommunen innførte elektronisk internkontroll i 2013. Systemet heiter Risk Manager og er det same systemet som fleire av kommunane på Haugalandet har

Interkontrollen er rådmannens sitt verktøy for å oppfylle krav i samsvar med kommunelovens bestemmelser i § 23:

"Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjer, og at den er gjenstand for betryggende kontroll".

I kvalitetshandboka står det at «*Målet med kvalitetssystemet er at alle medarbeidarar skal kunne utføre sine arbeidsoppgaver i henhold til avtalt nivå, metode, standard og kvalitet*».

Tysvær kommune har i i løpet av 2018 innført avviksmodule i heile organisasjonen, og det blir arbeid godt med dokumentmodule i heile organisasjonen.

Etikk

Tysvær kommune har etisk regelement som er gjeldande både for politikarar og tilsette. Reglementet blei revidert og vedteke i kommunestyre i 2014.

Etiske retningslinjer er eit hjelpemiddel for dei tilsette når dei er på jobb, og for dei folkevalde i utøvinga av vervet sitt. Dei bygger på gjeldande lover og forskrifter, og kjem ikkje i tillegg. Formålet med Tysvær kommune sine etiske retningslinjer er å sikra god etisk praksis og definera felles standard for tilsette og folkevalde i Tysvær kommune. Som forvaltarar av samfunnets fellessgoder, og utøving av makt og myndighet blir det stilt spesielt høge krav til folkevalde og tilsette. Derfor skal retningslinjene skal bevisstgjera og oppfordra til etisk refleksjon. Det står i retningslinjene at det skal sikrast god etisk refleksjonskompetanse på alle nivå i kommunen.

I resultatområde Aktivitet og omsorg er alle leiarane pålagt etikkrettleiarkurs. Det er jamnlege refleksjonsgrupper i alle avdelingar i denne tenesta. Det blir gjennomført etisk refleksjon i andre tenester også. Det vil vera nødvendig å innføra systematisk etisk refleksjon som ein del av drifta i alle tenester. Nye politikarar har etisk reglement som ein del av politikaropplæringa.

I Tysvær kommune sine medarbeidarverdiar er ein av verdiane OPEN.

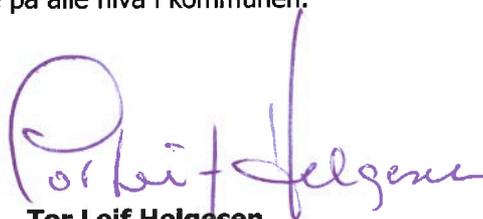
Med OPEN meiner vi at leiarar og medarbeidarar ...

- bidrar til gjennomsiklige og opne prosessar
- er serviceorienterte og profesjonelle i møte med andre
- søker og deler relevant informasjon og kunnskap for å sikre gode prosessar
- bygger ein kultur der vi er ærlege med kvarandre

Denne medarbeidarverdien og dei andre; RAUS, MODIG og ANSVARLEG bygger opp under det etiske reglementet. Det blir jobba med medarbeidarverdiane på alle nivå i kommunen.

Aksdal 29/3-19

Sigurd Eikje
Rådmann

Tor Leif Helgesen
Økonomisjef

REVISJONSMELDING

2018

KPMG AS
Forusparken 2
Postboks 57
4064 Stavanger

Telephone +47 04063
Fax
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til kommunestyret i Tysvær kommune

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Tysvær kommunes årsregnskap som viser kr 754 186 000 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 53 337 589. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, driftsregnskap og investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et dekkende bilde av den finansielle stillingen til Tysvær kommune per 31. desember 2018, og av resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon innhentet på datoen for denne revisjonsberetningen består av informasjon i kommunens årsrapport, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi, på bakgrunn av arbeidet vi har utført på øvrig informasjon som er innhentet før datoen på revisjonsberetningen, konkluderer med at disse andre opplysningene inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å uttale oss om dette. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Administrasjonssjefens ansvar for årsregnskapet

Administrasjonssjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Administrasjonssjefen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Offices in:

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserede revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Oslo	Elverum	Mo i Rana	Stord
Ålesund	Finnsnes	Molde	Straume
Arendal	Hamar	Skien	Tromsø
Bergen	Haugesund	Sandefjord	Trondheim
Bodø	Knarvik	Sandnessjøen	Sønderland
Drømmen	Kristiansund	Stavanger	Ålesund

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og administrasjonssjefen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Stavanger, 12. april 2019
KPMG AS

Eirik Braut
Statsautorisert revisor

REKNESKAP

2018

Økonomisk oversikt - drift

1 TYSVÆR KOMMUNE - 2018

12.04.2019

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	33.583.144,51	33.614.368,00	34.580.060,00	31.438.459,44
Andre salgs- og leieinntekter	65.269.840,55	64.991.062,00	64.055.445,00	64.704.059,79
Overføringer med krav til motytelse	139.534.867,31	111.160.454,15	66.961.163,00	128.029.905,71
Rammetilskudd	321.822.657,00	329.100.000,00	329.100.000,00	322.570.712,02
Andre statlige overføringer	39.740.777,21	24.695.195,00	23.453.944,00	32.147.187,41
Andre overføringer	5.550,00	0,00	0,00	3.500,00
Skatt på inntekt og formue	296.653.507,27	280.000.000,00	280.000.000,00	279.974.579,73
Eiendomsskatt	190.926.540,00	190.000.000,00	190.000.000,00	186.217.942,00
Andre direkte og indirekte skatter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum driftsinntekter	1.087.536.883,85	1.033.561.079,15	988.150.612,00	1.045.086.346,10
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	567.175.317,33	574.287.585,02	534.705.754,00	552.798.669,57
Sosiale utgifter	146.278.686,99	149.863.083,65	145.426.129,00	143.172.836,54
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	120.589.935,64	102.574.276,48	98.006.730,00	114.532.085,27
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	75.402.422,28	72.096.910,00	70.403.872,00	71.782.423,35
Overføringer	60.635.440,10	57.594.527,00	56.632.232,00	55.278.955,09
Avskrivninger	49.663.525,00	49.663.526,00	9.644.000,00	43.212.252,00
Fordelte utgifter	-4.566.370,51	-4.663.500,00	-4.798.000,00	-6.053.923,73
Sum driftsutgifter	1.015.178.956,83	1.001.416.408,15	910.020.717,00	974.723.298,09
Brutto driftsresultat	72.357.927,02	32.144.671,00	78.129.895,00	70.363.048,01
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	19.874.486,69	16.100.000,00	16.100.000,00	20.808.165,22
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	18.990,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	3.000,00	0,00	2.400.000,00	2.623.982,05
Sum eksterne finansinntekter	19.896.476,69	16.100.000,00	18.500.000,00	23.432.147,27
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	18.096.855,70	20.003.656,00	20.000.000,00	17.207.662,15
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån	28.666.670,00	28.670.944,00	34.000.000,00	31.071.598,00
Utlån	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum eksterne finansutgifter	46.763.525,70	48.674.600,00	54.000.000,00	48.279.260,15
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-26.867.049,01	-32.574.600,00	-35.500.000,00	-24.847.112,88
Motpost avskrivninger	49.663.525,00	49.663.526,00	9.644.000,00	43.212.252,00
Netto driftsresultat	95.154.403,01	49.233.597,00	52.273.895,00	88.728.187,13
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	34.836.386,42	34.836.386,00	0,00	50.986.312,84
Bruk av disposisjonsfond	10.253.548,54	10.097.049,00	1.820.400,00	11.702.758,93
Bruk av bundne fond	16.137.063,51	10.416.125,00	6.883.860,00	11.282.468,09
Sum bruk av avsetninger	61.226.998,47	55.349.560,00	8.704.260,00	73.971.539,86
Overført til investeringsregnskapet	19.017.729,04	38.820.525,00	35.700.000,00	17.414.480,42
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til disposisjonsfond	78.395.808,67	60.530.991,00	25.053.705,00	104.779.894,05
Avsatt til bundne fond	5.630.274,59	5.231.641,00	224.450,00	5.668.966,10
Sum avsetninger	103.043.812,30	104.583.157,00	60.978.155,00	127.863.340,57
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	53.337.589,18	0,00	0,00	34.836.386,42

Rekneskapsskjema 1 A

Inntektsoversyn med fordeling

(tal i 1000 kroner)

	Budsjett 2018	Rekneskap 2018	Rekneskap 2017
Skatt på inntekt og formue	280000	296654	279975
Rammetilskott - inntekstj.	34400	23781	30616
Rammetilskott - innb.tilskudd	263000	262955	256277
Rammetilskott utgiftsutjamning	29200	29646	28801
Eigedomsskatt (netto)	180000	183138	178259
Skjønnsmidler (netto)	2500	5241	6127
Momskompensasjon drift	16500	20466	18214
Tap fordringar			1358
Havbruksfondet		14976	325
Korrigering rammetilskott			2495
Sum frie disponible inntekter	805600	836852	802447
Renteinntekter og utbytte	15100	18852	19869
Rente - og avdragkompskompensasjon *	6500	6141	9080
Renteutgifter	-20000	-18235	-17210
Avdrag på lån	-28671	-28667	-31072
Netto finansutgifter	-27071	-21909	-19333
Dekning tidl. års underskott			
Avsett bundne fond			
Avsatt disposisjonsfond	-59590	-77049	-101846
Bruk av tidl.års overskott	34836	34836	50986
Bruk av bundne fond			
Bruk av ubundne fond			900
Netto avsetjinger	-24754	-42213	-49960
Overført til investeringar - drift	-36229	-18544	-15472
Til fordeling	717 546	754 186	717 682
Overskott/underskott		-53338	-34837
Avsatt tap på fordringar			
Sum fordelt til resultatområder	717 546	700 848	682 845

Rekneskapsskjema 1 B

**Netto rammer resultat -
områdene**
(tal i 1000 kroner)

	Budsjett 2018	Rekneskap 2018	Rekneskap 2017
Til fordeling resultatområder <i>(fra budsjett skjema 1 A)</i>	715046	700322	682845
Fordelt slik:			
Rådmannen sin stab	62860	61851	60656
Fellesutgifter	27108	21424	25630
Resultatområdet barnehage	101766	98260	96855
Resultatområdet skule	167183	169073	164900
Resultatområdet aktivitet og omsorg	119571	118873	117488
Resultatområdet helse og førebygging	150160	139984	133270
Resultatområdet kultur	25572	24995	23791
VAR-området	-19309	-23006	-16904
Resultatområdet teknisk	73936	80685	69155
Kyrkjeleg Fellesråd	8700	8709	8004
Sum fordelt resultatområder	717547	700848	682845

Økonomisk oversikt - investering

1 TYSVÆR KOMMUNE - 2018

12.04.2019

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	30.898.813,00	6.154.807,95	0,00	16.633.520,00
Andre salgsinntekter	242.551,00	0,00	0,00	1.081.850,00
Overføringer med krav til motytelse	23.314.927,10	29.600.000,00	29.400.000,00	7.814.547,73
Kompensasjon for merverdiavgift	25.030.667,22	0,00	0,00	20.207.411,49
Statlige overføringer	1.853.186,00	0,00	0,00	933.000,00
Andre overføringer	1.052.440,00	0,00	0,00	11.762.883,00
Renteinntekter og utbytte	119.313,87	0,00	0,00	0,00
Sum inntekter	82.511.898,19	35.754.807,95	29.400.000,00	58.433.212,22
Utgifter				
Lønnsutgifter	4.213.514,97	6.331.765,00	5.775.000,00	4.600.045,57
Sosiale utgifter	1.093.586,23	146.160,00	0,00	1.188.848,10
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	133.080.890,91	237.830.075,00	238.170.000,00	177.687.821,30
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	22.042.525,20	0,00	0,00	66.016,00
Overføringer	25.246.655,88	40.000,00	0,00	21.473.957,49
Renteutgifter og omkostninger	11.623,63	0,00	0,00	281,32
Fordeelte utgifter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum utgifter	185.688.796,82	244.348.000,00	243.945.000,00	205.016.969,78
Finansransaksjoner				
Avdrag på lån	5.329.056,00	5.329.056,00	0,00	0,00
Utlån	29.263.000,00	32.360.000,00	15.000.000,00	7.430.487,91
Kjøp av aksjer og andeler	23.355.289,00	23.150.000,00	2.535.000,00	3.418.371,00
Dekning av tidligere års udekket	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til ubundne investeringsfond	32.901.077,95	6.154.807,95	0,00	18.509.405,69
Avsatt til bundne investeringsfond	5.140.827,90	0,00	0,00	12.056.518,37
Sum finansieringstransaksjoner	95.989.250,85	66.993.863,95	17.535.000,00	41.414.782,97
Finansieringsbehov	199.166.149,48	275.587.056,00	232.080.000,00	187.998.540,53
Dekket slik:				
Bruk av lån	94.392.752,31	190.780.000,00	190.780.000,00	74.318.519,74
Salg av aksjer og andeler	75.000,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	46.212.513,44	40.375.000,00	0,00	4.208.195,37
Overført fra driftsregnskapet	19.017.729,04	36.229.056,00	33.300.000,00	17.414.480,42
Bruk av tidligere års udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av disposisjonsfond	16.987.144,00	203.000,00	0,00	78.596.209,00
Bruk av bundne driftsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av ubundne investeringsfond	16.508.967,00	0,00	0,00	13.461.136,00
Bruk av bundne investeringsfond	5.972.043,69	8.000.000,00	8.000.000,00	0,00
Sum finansiering	199.166.149,48	275.587.056,00	232.080.000,00	187.998.540,53
Udekket/udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00

Rekneskapsskjema 2 A

Investeringar med finansiering

(tal i 1000 kroner)

	Budsjett 2018	Rekneskap 2018	Rekneskap 2017
Investeringar anleggsmidler	244348	185689	205016
Utlån	15000	29263	7430
Aksjekjøp	2535	23355	3418
Avdrag på utlån	5329	5329	
Avsett bundne investeringsfond	0	5141	12056
Avsett ubundne investeringsfond	6155	32901	18509
Årets finansieringsbehov	273367	281678	246429
Bruk av lånemidler	190780	94393	74318
Mottatte avdrag utlån	2400	46212	4208
Statlege overføringer		1853	933
Andre overføringer	29600	23315	
Salg av anleggsmidler			1082
Sal næringareal/forskuttert sal			
Refusjonar			
Tilskott til investeringar			
Andre overføringer		1052	11763
Andre salsinntekter/renteinntekter		361	
Sum ekstern finansiering	222780	167186	92304
Refusjonar/overføringer			17814
Salg av driftsmidler og fast eigedom	6155	30898	6633
Salg av aksjer		75	
Overført fra driftsbudsjett	36229	19018	17414
Kompensasjon moms		25030	20208
Bruk av disposisjonsfond	203	16987	78596
Bruk av bundne investeringsfond	8000	5972	
Bruk av ubundne investeringsfond	0	16509	13461
Sum intern finansiering	50587	114489	154126
Sum finansiering	273367	281675	246430
Finansieringsbehov - finansiering			
Overskott/underskott	0	0	0

BRUTTO INVESTERINGSUTGIFTER - 2018

Tal i 1000 kroner

	Rekneskap	Budsjett, uten endring	Budsjett med endringer
Stab og politisk styring			
Utlån startlån	22 373	15 000	20 329
Finansiering utlån	17 360	-	-
Momskompensasjon investeringar	100	-	-
Aksjer	20 615	-	-
Albatross - Aksdal	101	-	-
Aksdal - parkering	80	-	-
Mulighetsstudie autonome busser Aksdal, Frakkagjerd	268	-	-
Sentrumsplan Aksdal	392	-	-
Viking planet	115	-	-
KLP-eigenkapitalinnskott	2 623	2 000	2 000
Aksdal Senter - komm. eigarinteresser	253	535	535
Kjøp Palmehagen Eigedom	5 076	-	-
Aksdal sør - planlegging/infrastruktur	17	-	-
Områdereguleringsplaner/stedsutviklingsplanar	553	1 000	1 000
Aksdal - områderegulering sentrum nord	437	-	-
Utviklingsprosjekt Himakånå	354	-	-
Områdereguleringsplan Stranda	227	-	-
Salg areal Aksdal sør	20 997	-	-
Justeringsavtale Nygård Terrasse	205	-	-
Arealplanleggar	-	675	675
Prosjektleiar tenestebygg	-	400	400
Tysvær kommune - Digitalisering	-	500	500
Ipad - politikarar	132	-	-
Mobil -og fiberutbygging	550	-	-
IT-investeringar generell løyving	-	2 250	2 250
Velferdsteknologi Nedstrandtunet - Sykesignalanlegg basis	1 110	-	-
Velferdsteknologi Tysværtunet - Sykesignalanlegg basis	172	-	-
Velferdsteknologi Aksdaltunet - Sykesignalanlegg basis	636	-	-
Økonomisystemer - programvare innkjøp	79	-	-
Servere	174	-	-
Xenapp løysning	609	-	-
Brukeradministrasjon	15	-	-
Visma samhandling arkiv	131	-	-
Oppsetting av UPS	24	-	-
Trekkerøyr	23	-	-
Visma-flyt-PPT	134	-	-
Forprosjekt - arkivanalyse	29	-	-
Utskifting av pcer	276	-	-
Gemini - oppmåling	92	-	-
Mobilt barnevern	133	-	-

Fiber - NBU	28	-	-
Utvikling-ip-telefon-lisenser	64	-	-
Innføring-samhandling-arkiv-HSPRO	63	-	-
Innføring Mercell	34	-	-
Sentral felles kartdatabase - SFK	38	-	-
Prosjektlear IT	-	750	750
Sum investeringar stab og politisk styring	96 692	23 110	28 439
Barnehage			
Barnehagebruksplan	127	500	500
Arbeidsrom - Aksdal barnehage	214	-	-
Fjellhaug barnehage - utomhus	733	-	-
Førland barnehage	5 047	1 000	1 000
Førresdalen barnehage - utomhusanlegg	1 384	950	950
Støydempende tiltak i Tysværvåg barnehage	203	-	-
Tysværvåg barnehage - ekstra tiltak	26	-	-
Førresfjorden barnehage- utomhusanleg	-	300	300
Utskifting inventar og utstyr	599	250	250
Sum investeringar barnehage	8 333	3 000	3 000
Skule			
Skulebruksplan	2 247	-	-
Den teknologiske skulesekken	200	-	-
Grillhytte FBS	301	-	-
Førre skule - rehabilitering	6 286	5 000	5 000
Førre skole - rest uteområde	7	1 500	1 500
TBU-rehabilitering (tilleggsløyving)	3 250	2 500	2 500
Straumen skule - rehabilitering	53	1 000	1 000
Grinde skule- rehabilitering	1 611	1 200	1 200
TOS - planlegging vidare utbygging	24	-	-
Naudsynte utbetringar TOS	6	-	-
Ekstraordinære tiltak skule - elevar med behov for tilrettelegg	23	-	-
NBU - tilrettelegging for funksjonshemma	679	1 200	1 200
Inventar og utstyr	-	500	500
Digitale tavler - ny teknologi	1 125	300	300
Sum investeringar skule	15 812	13 200	13 200
Aktivitet og omsorg			
Morgondagens helse og omsorg 2020-2040	144	-	-
Aksdaltunet - utbedring dører	60	-	-
Nedstrandstunet - ombygging/rehabilitering	359	1 500	1 500
Sum investeringar aktivitet og omsorg	563	1 500	1 500
Helse og førebygging			
Stølsberg og Stegaberg - butiltak utbygginga	47 249	52 000	52 000
Hamrane - dagaktivitet + ombygging Frakkagjerd barnehage	996	5 000	5 000
Velferdsteknologi Stegaberg/Stølsberg	10	-	-
Inventar butiltak 2012	69	-	-

Helseteknologi Hamrane	121	-	-
Salg av utstyr	8	-	-
NAV- ombygging	4	1 000	1 000
Familiens Hus - forprosjekt	10	500	500
Sum investeringar helse og førebygging	48 467	58 500	58 500
Kultur			
Kulturhusprosjektet - reisen til Amerika	325	1 000	1 000
Utvikling Kulturhuset	412	-	-
Klatreinstallasjon Lars Hertervig	939	-	-
Scenerigg	109	-	-
Oppgradering av storsal	5 642	4 300	4 300
Oppgradering av bilbibliotek/inventar	188	-	-
Idrettshall Falkeid	22	-	-
Rømmingsvegar	1 754	-	-
Leirå - sanitæranlegg	407	-	-
Badeanlegget - utskifting av lys	-	500	500
Kunstgrasbane Frakkagjerd rehab grasbane/ny 7`ar bane.	4 931	1 600	1 600
Frakkagjerd stadion	139	-	-
Kunstgrasbane Nedstrand (tilleggsløyving)	-	500	500
Sikring av elv i Grinde	-	300	300
Sum investeringar kultur	14 868	8 200	8 200
Teknisk			
Reguleringsplanar	-	3 000	3 000
Områderegulering Skeiseid	184	-	-
Regulering Aksdal Næringspark aust for E39	25	-	-
Regulering Albatross	41	-	-
Reguleringsplan Førre gravplass	87	-	-
Plankonsulent	-	-	703
Sykkel -og gangvegar	22	-	-
Trafikksikringsarbeid veg	146	-	-
Trafikksikring	295	-	-
Eigedomsforvaltning - stilling	-	850	850
Kjøp av tomtegrunn	478	2 000	2 000
Kystdesign ANP	2	-	-
Kjøp og sal av eigedommar	651	-	-
Sal av tomter	6 747	-	6 155
Bustadfelt Nappatjørn	3 123	-	-
Bustadfelt Skeiseid	353	-	-
Brannvatn Høgahaug	106	-	-
Aksdal sentrum	33	-	-
Rehabilitering bustadfelt	-	400	400
Hovudplan veg	379	300	300
Skjoldastraumen veg Straum - Gaupås	197	-	-
Nappatjørn - lys tursti/skuleveg	249	-	-
Parkering Trekanten	-	2 000	2 000
Frakkagjerdkrysset	27	-	-

Infrastruktur Aksdal	355	-	-
I4 og I5 - Haugaland Næringspark	923	-	-
Aksdalskrysset - forskottering	21 787	40 000	40 000
Felles driftsbygg i Aksdal Næringspark	12 078	10 000	10 000
Områdemodell kostnadsdeling Aksdal	21	-	-
Områdemodeller, Aksdal og Frakkagjerd	114	-	-
Vaskehall	239	-	-
Nedstrand Brannstasjon	9 952	6 500	5 675
Asparhaug 4	84	-	-
Vannskade Tysværtunet	768	-	-
Rådhuset ventilasjon forprosjekt	268	-	-
Rådhuset - ombyggingar/sikring/låssystem	1 451	-	-
Utomhusplan Tysvær Rådhus	104	-	-
Overordna teknisk plan Aksdal	184	-	-
Overordna teknisk plan Frakkagjerd	85	-	-
Parkeringsstragi i Aksdal	34	-	-
Tysværtunet - brannverntiltak	323	-	-
ENØK tiltak- mindre investeringar.	904	400	400
Energimerking kommunale bygg	-	150	150
EOS- energioppfølgingssystem	171	500	500
Radontiltak - kommunale bygg	54	-	-
Skifte ventilasjonsanlegg	2 575	2 500	2 500
Kaiprosjekt	99	-	-
Anlegg veg og gatelys	2	-	-
Rassikring Stuvik	282	-	-
LED gatelys	763	2 400	2 400
ATV	240	-	200
Ombygging fjernarkiv	734	-	-
Brannvarslingsanlegg i flerboligar	437	350	350
Brannteknisk rådgivning bygg - 2017	206	-	-
Maskinpark - fornying teknisk/grønt/vepro	3 581	2 500	2 703
Byggfast utstyr - utskifting kommunale bygg	1 717	1 000	1 000
Flyfotografering og fornying av digitale kartbaser	31	200	200
Bygge- og anleggsleing - inv. prosj, fordelt - 4 still.	-	2 250	1 547
Sum investeringar teknisk ekskl. VA	73 712	77 300	83 033
Kyrkjeleg Fellestråd			
Kykjer utbedring	-	1 900	1 900
Tysværvåg gravplass	57	-	-
Førresfjorden gravplass	94	-	-
Sum investeringar Kyrkjeleg Fellestråd	151	1 900	1 900
Samla investeringar ekskl. vatn- og kloakk	258 598	186 710	197 772
Vatn- og kloakkanlegg:			
Vatn			
Høgdebasseng Haugaland Næringspark	107	10 000	10 000

Kjøp av vassmålarar	476	700	700
Forprosjekt Måvatn som vasskilde	-	500	500
Forprosjekt Akسدalsvatnet som vasskilde	-	500	500
Gjenopning av Tysvær vassverk (Ådnavatnet)	368	-	800
Forprosjekt sikker vassforsyning på Haugalandet	124	-	-
Etablere trykkmålarsoner vatn	496	2 000	2 000
Bilkjøp sjølvkostområdet vatn - SD89298	428		
Utjevningssbasseng i Førre	123	5 200	4 400
Kloakk			
Sanering av Førre avlaupsreinseanlegg	347	900	900
Nytt hovudreinseanlegg i Haugaland Næringspark	275	11 500	11 500
Fellesprosjekter vatn og kloakk			
Prosjektlear VA	-	850	850
Sjøleidning for avlaup frå Dragavika til HNP	185	4 900	4 900
VA leidningar frå Frakkagjerd til Dragavika	-	7 000	7 000
VA Grinde-Aksdal (Fuglavatnet)	726	5 500	5 500
VA Akسدal Næringspark-Skeiseid	1 356	-	-
VA Mjåsund-Odland	-	200	200
VA Hervik etappe 2	153	8 000	8 000
VA omlegging av vassledning Hervik	-	1 500	1 500
VA Førreparken	171	-	-
VA Padlane-Klovning	432	3 000	3 000
VA Akسدal nord	155	-	-
VA oppgradering Stuvikfeltet	967	3 000	3 000
VA rehabilitering Førre-Nodland	16	2 000	2 000
VA Stuvik - Nedstrand kai	8 777	-	-
VA Hinderåvåg	5 532	1 520	2 345
VA Frakkagjerd-Dragavika	152	-	-
Rehabilitering VA-anlegg	47	2 000	2 000
Rammeløyving VA-anlegg	-	3 000	3 000
Oppgradering av pumpestasjonar og reinseanlegg	1 665	1 000	1 000
Sum vatn- og kloakkanlegg	23 080	74 770	75 595
Årets finansieringsbehov:	281 678	261 480	273 367

Merknad:

I rekneskapstaia inngar utgifter til kompensasjonsberettiga meirverdiavgift. Utgifter til kompensasjonsberettiga meirverdiavgift inngår ikkje i budsjettala.

Oversikt - balanse

1 TYSVÆR KOMMUNE - 2018

12.04.2019

	Regnskap 2018	Regnskap 2017
EIENDELER		
Anleggsmidler	2.923.217.377,03	2.692.421.267,47
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	1.686.596.381,01	1.552.673.561,01
Utstyr, maskiner og transportmidler	24.689.568,36	23.227.457,36
Utlån	88.251.687,66	109.272.991,10
Konserninterne langsiktige fordringer	0,00	0,00
Aksjer og andeler	75.863.913,00	52.583.624,00
Pensjonsmidler	1.047.815.827,00	954.663.634,00
Omløpsmidler	597.373.542,51	460.989.695,13
Herav:		
Kortsiktige fordringer	101.569.753,66	82.670.985,89
Konserninterne kortsiktige fordringer	0,00	0,00
Premieavvik	31.971.185,30	30.972.048,30
Aksjer og andeler	0,00	0,00
Sertifikater	0,00	0,00
Obligasjoner	105.924.340,00	60.300.831,73
Derivater	0,00	0,00
Kasse, postgiro, bankinnskudd	357.908.263,55	287.045.829,21
SUM EIENDELER	3.520.590.919,54	3.153.410.962,60
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	932.501.751,26	733.381.063,88
Herav:		
Disposisjonsfond	189.392.886,00	138.237.769,87
Bundne driftsfond	3.616.030,81	14.141.809,73
Ubundne investeringsfond	30.184.643,50	13.773.542,55
Bundne investeringsfond	11.225.302,58	12.056.518,37
Regnskapsmessig mindreforbruk	53.337.589,18	34.836.386,42
Regnskapsmessig merforbruk	0,00	0,00
Udisponert i inv.regnskap	0,00	0,00
Udekket i inv.regnskap	0,00	0,00
Kapitalkonto	637.092.692,06	512.682.429,81
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	-904,00	-904,00
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	7.653.511,13	7.653.511,13
Langsiktig gjeld	2.427.097.929,00	2.240.104.834,00
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	1.227.447.075,00	1.181.458.254,00
Ihendehaverobligasjonslån	0,00	0,00
Sertifikatlån	0,00	0,00
Andre lån	1.199.650.854,00	1.058.646.580,00
Konsernintern langsiktig gjeld	0,00	0,00
Kortsiktig gjeld	160.991.239,28	179.925.064,72
Herav:		
Kassekredittlån	0,00	0,00
Annen kortsiktig gjeld	160.991.239,28	176.214.043,72
Derivater	0,00	0,00
Konsernintern kortsiktig gjeld	0,00	0,00
Premieavvik	0,00	3.711.021,00
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	3.520.590.919,54	3.153.410.962,60
MEMORIAKONTI		
Memoriakonto	138.554.177,64	57.946.829,95
Herav:		
Ubrukte lånemidler	138.554.177,64	57.946.829,95
Ubrukte konserninterne lånemidler	0,00	0,00
Andre memoriakonti	0,00	0,00
Motkonto for memoriakontiene	-138.554.177,64	-57.946.829,95

Økonomiske oversikter

1 TYSVÆR KOMMUNE - 2019

11.04.2019

Oversikt - balanse	Regnskap 2018	Regnskap 2017
EIENDELER		
Anleggsmidler	2.923.217.377,03	2.692.421.267,47
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	1.686.596.381,01	1.552.673.561,01
Utstyr, maskiner og transportmidler	24.689.568,36	23.227.457,36
Utlån	88.251.687,66	109.272.991,10
Konserninterne langsiktige fordringer	0,00	0,00
Aksjer og andeler	75.863.913,00	52.583.624,00
Pensjonsmidler	1.047.815.827,00	954.663.634,00
Omløpsmidler	597.373.542,51	460.989.695,13
Herav:		
Kortsiktige fordringer	101.569.753,66	82.670.985,89
Konterninterne kortsiktige fordringer	0,00	0,00
Premieavvik	31.971.185,30	30.972.048,30
Aksjer og andeler	0,00	0,00
Sertifikater	0,00	0,00
Obligasjoner	105.924.340,00	60.300.831,73
Derivater	0,00	0,00
Kasse, postgiro, bankinnskudd	357.908.263,55	287.045.829,21
SUM EIENDELER	3.520.590.919,54	3.153.410.962,60
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	932.501.751,26	733.381.063,88
Herav:		
Disposisjonsfond	189.392.886,00	138.237.769,87
Bundne driftsfond	3.616.030,81	14.141.809,73
Ubundne investeringsfond	30.184.643,50	13.773.542,55
Bundne investeringsfond	11.225.302,58	12.056.518,37
Regnskapsmessig mindreforbruk	53.337.589,18	34.836.386,42
Regnskapsmessig merforbruk	0,00	0,00
Udisponert i inv.regnskap	0,00	0,00
Udekket i inv.regnskap	0,00	0,00
Kapitalkonto	637.092.692,06	512.682.429,81
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	-904,00	-904,00
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	7.653.511,13	7.653.511,13
Langsiktig gjeld	2.427.097.929,00	2.240.104.834,00
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	1.227.447.075,00	1.181.458.254,00
Ihendehaverobligasjonslån	0,00	0,00
Sertifikatlån	0,00	0,00
Andre lån	1.199.650.854,00	1.058.646.580,00
Konsernintern langsiktig gjeld	0,00	0,00
Kortsiktig gjeld	160.991.239,28	179.925.064,72
Herav:		
Kassekredittlån	0,00	0,00
Annen kortsiktig gjeld	160.991.239,28	176.214.043,72
Derivater	0,00	0,00
Konsernintern kortsiktig gjeld	0,00	0,00
Premieavvik	0,00	3.711.021,00
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	3.520.590.919,54	3.153.410.962,60
MEMORIAKONTI		
Memoriakonto	138.554.177,64	57.946.829,95
Herav:		
Ubrukte lånemidler	138.554.177,64	57.946.829,95
Ubrukte konserninterne lånemidler	0,00	0,00
Andre memoriakonti	0,00	0,00
Motkonto for memoriakontiene	-138.554.177,64	-57.946.829,95

Aksdal 11. april 2019

.....
Sigurd Eikje
Rådmann

.....
Tor Leif Helgesen
Økonomisjef

Vedlegg 1:

Vedlegg 1 viser opp mot kommunestyrets budsjettvedtak punkt 2, der dette økonomiske oversynet er grunnlaget:

Økonomisk oversyn kommunestyrets budsjettvedtak

I tabellen nedanfor er rekneskap 2018, justert budsjett 2018, saman med rekneskap 2017 lagt inn i tabellen. I tillegg er vedteken økonomiplan 2019 – 2022 lagt inn i tabellen.

Tall i millioner	Rekn.	Budsj.	Rekn.	Budsj.	Økonomiplan		
	2017	2018	2018	2019	2020	2021	2022
Inntektsskatt	280,0	280,0	296,6	289,0	289,0	289,0	289,0
Rammetilskott inntektsutj.	30,6	34,4	23,8	32,0	32,0	32,0	32,0
Rammetilskott - Innbyggertilskudd	256,3	263,0	263,0	273,0	273,5	274,0	274,5
Rammetilskott- utgiftsutjamning	28,8	29,2	29,6	30,0	30,0	30,0	30,0
Skjønn	6,8	1,9	3,3	1,0	0,9	0,9	0,9
Samla inntektssystemet	602,5	608,5	616,3	625,0	625,4	625,9	626,4
Skjønn fra fylkesmann (skule)	1,8	1,5	1,9	1,5	1,5	1,5	1,5
Elgedomsskatt	178,3	180,0	183,1	181,4	181,3	182,5	181,7
Havbruksfondet	0,3	0	15,0	0	0	0	0
Skatt og rammetilskott	782,9	790,0	816,3	807,9	808,2	809,9	809,6
Resultatområda:							
Driftsutgifter - før nye driftstiltak 2019 - 2022	-918,4	-934,3	-946,4	-904,9	-904,9	-904,9	-904,9
Driftsinntekter - før nye driftstiltak 2019- 2022	218,8	197,5	222,6	140,5	140,5	140,5	140,5
Netto budsjetttrammer ex VAR	-699,6	-736,8	723,8	-764,4	-764,4	-764,4	-764,4
Herav samlet drift fordelt:							
Rådmannen med stab							
Driftsutgifter	-76,5	-65,9	-66,1	-75,1	-75,1	-75,1	-75,1
Driftsinntekter	8,1	3,0	4,3	2,2	2,2	2,2	2,2
	-68,4	-62,9	-61,8	-72,9	-72,9	-72,9	-72,9
Fellesutgifter							
Driftsutgifter	-19,5	-28,2	-22,6	-31,1	-31,1	-31,1	-31,1
Driftsinntekter	1,6	1,1	1,2	0,4	0,4	0,4	0,4
	-17,9	-27,1	-21,4	-30,7	-30,7	-30,7	-30,7
Barnehage							
Driftsutgifter	-126,0	-129,0	-127,3	-122,0	-122,0	-122,0	-122,0
Driftsinntekter	29,2	27,3	29,0	18,3	18,3	18,3	18,3
	-96,8	-101,7	-98,3	-103,7	103,7	-103,7	-103,7
Skule							
Driftsutgifter	-197,2	-201,9	-207,1	-189,4	-189,4	-189,4	-189,4
Driftsinntekter	32,3	34,7	38,1	22,4	22,4	22,4	22,4
	164,9	-167,2	169,0	-167,0	167,0	-167,0	-167,0

Aktivitet og omsorg							
Driftsutgifter	-146,7	-141,2	-146,4	-136,7	-136,7	-136,7	-136,7
Driftsinntekter	29,2	21,6	27,5	15,0	15,0	15,0	15,0
	-	-	-	-	-	-	-
	117,5	-119,6	118,9	-121,7	121,7	-121,7	-121,7
Helse og førebygging							
Driftsutgifter	-209,7	-216,0	-217,8	-200,2	-200,2	-200,2	-200,2
Driftsinntekter	76,5	65,9	77,8	45,5	45,5	45,5	45,5
	-	-	-	-	-	-	-
	133,2	-150,1	140,0	-154,7	154,7	-154,7	-154,7
Kultur							
Driftsutgifter	-38,7	-35,6	-38,2	-38,3	-38,3	-38,3	-38,3
Driftsinntekter	14,9	10,0	13,2	12,5	12,5	12,5	12,5
	-	-	-	-	-	-	-
	-23,8	-25,6	-25,0	-25,8	-25,8	-25,8	-25,8
Teknisk							
Driftsutgifter	-96,1	-107,8	-112,2	-103,8	-103,8	-103,8	-103,8
Driftsinntekter	27,0	33,9	31,5	24,2	24,2	24,2	24,2
	-	-	-	-	-	-	-
	-69,1	-73,9	-80,7	-79,6	-79,6	-79,6	-79,6
Kyrkja							
Driftsutgifter	-8,0	-8,7	-8,7	-8,3	-8,3	-8,3	-8,3
Driftsinntekter	0	0	0	0	0	0	0
	-	-	-	-	-	-	-
	-8,0	-8,7	-8,7	-8,3	-8,3	-8,3	-8,3
VAR							
Driftsutgifter	-36,0	-33,0	-34,5	-34,0	-35,4	-37,6	-39,0
Driftsinntekter	52,9	52,3	57,5	57,9	63,9	70,5	75,1
	-	-	-	-	-	-	-
	16,9	19,3	23,0	23,9	28,5	32,9	36,1
	-	-	-	-	-	-	-
Netto budsjettrammer inkl. VAR	682,7	-717,5	700,8	-740,5	735,9	-731,5	-728,3
Momskompensasjon drift	18,2	16,5	20,6	17,0	17,0	17,0	17,0
	-	-	-	-	-	-	-
Netto driftsrammer inkl. komp. moms	664,5	-701,0	680,2	-723,5	718,9	-714,5	-711,3
Nye/endra driftstiltak 2020 - 2022					-0,5	-1,1	-0,5
Innsparing tillegg fra budsj. 2019					-1,5	7,1	11,1
Endra rammer					-	-	-
Netto rammer etter endring drift	664,5	-701,0	680,2	-725,0	712,3	-704,5	-700,7
Brutto driftsresultat	118,4	89,0	136,1	82,9	95,9	105,4	108,9
Kapitalutgifter/kapitalinntekter:							
Renteinntekter innskott/plassering	7,1	5,1	7,9	6,1	6,5	7,0	7,5
Aksjeutbytte/renter Haugaland Kraft	12,7	10,0	10,9	11,0	11,0	11,0	11,0
Kompensasjonsinntekter lån	9,1	6,5	6,2	9,0	9,0	9,0	9,0
Sum renteinntekter og kompensasjon	28,9	21,6	25,0	26,1	26,5	27,0	27,5
Renteutgifter lån	-17,2	-20,0	-18,2	-24,5	-29,5	-36,0	-42,5
Avdrag lån	-31,0	-28,7	-28,7	-37,0	-41,0	-45,0	-49,0
	-	-	-	-	-	-	-
Netto kapitalutgifter	-19,3	-27,1	-21,9	-35,4	-44,0	-54,0	-64,0
Netto driftsresultat	99,1	61,9	114,2	47,5	51,9	51,4	44,9

Bruk av driftsresultat:

Tilbakeført tapsfond	2,3						
Bruk av inv. og utv. fond	-3,0						
Bruk av overskott 2017			34,8				
Avsett overskott 2017 til disp.fond			-34,8				
Avsett disposisjonsfond øremerk. invest	-21,4		-15,2	-1,9	-1,4	-7,8	
Avsett rentesikringsfond	-5,0	-5,5	-5,5				
Avsett eidegdomsskatt sikringsfond	-20,0	-20,0	-20,0	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0
Avsett realvekst fond	-1,5	-1,5	-1,5				
Avsett investeringar frå drift	-15,5	-34,9	-18,6	-37,5	-40,0	-40,0	-27,1
Samla bruk av resultat	-64,1	-61,9	-60,8	-47,5	-51,9	-51,4	-44,9
Overskudd avsett invest./fond	35	53,4	0	0	0	0	0

NOTER REKNESKAP

2018

Regnskapsprinsipper og vurderingsregler

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise alle økonomiske midler som er tilgjengelige i året, og anvendelsen av disse. Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året enten de er betalt eller ikke.

Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Organisering av kommunens virksomhet (regnskapsenheter)

Den samlede virksomheten til kommunen er i hovedsak organisert innenfor kommunens ordinære organisasjon, med unntak av renovasjon, næring og brannvesen. Renovasjon drives gjennom et interkommunalt selskap (HIM), Næring drives av Haugaland Vekst.

HIM og Haugaland Vekst avlegger egne selvstendige regnskap, og inngår dermed ikke i vertskommunenes drifts- og investeringsregnskap.

Note 1 Endring i arbeidskapital

Balanseregnskapet :	31.12.	01.01.	Endring
2.1 Omløpsmidler	597 373 542	460 989 695	
2.3 Kortsiktig gjeld	160 991 239	179 925 065	
Arbeidskapital	436 382 303	281 064 630	155 317 673

Drifts- og investeringsregnskapet :	Beløp	Sum
Anskaffelse av midler :		
Inntekter driftsregnskap	1 087 536	
	884	
Inntekter investeringsregnskap	82 392 584	
Innbet.ved eksterne finanstransaksjoner	160 696 056	
Sum anskaffelse av midler	1 330 625 524	1 330 625 524
Anvendelse av midler :		
Utgifter driftsregnskap	965 515 432	
Utgifter investeringsregnskap	185 677 173	
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	104 722 494	
Sum anvendelse av midler	1 255 915 099	1 255 915 099
Anskaffelse - anvendelse av midler		74 710 425
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)	-80 607 348	80 607 348
Endring arbeidskapital i drifts-og investeringsregnskap		155 317 773
Endring arbeidskapital i balansen		155 317 673
Differanse (forklares nedenfor)		101

Note 2 Ytelser til ledende personer

Ytelser til ledende personer	Lønn og annen godtgjørelse	Godtgjørelse for andre verv	Tilleggs-godtgjørelse	Natural-ytelser
NY Administrasjonssjef	923 076	0		125 164
Avgående Adminstrasjonssjef	516 616			
Ordfører	1 041 893	0	0	0

Note 3 Godtgjørelse til revisor

Kommunens revisor er KPMG Samlede godtgjørelser til revisor utgjør kr 493 429. Revisjon omfatter regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og diverse attestasjonsoppdrag.

Note 4 Pensjonsforpliktelser

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Pensjonsordningen omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidligpensjon og sikrer alders- og uførepensjon med samlet pensjonsnivå på 66% sammen med folketrygden. Pensjonene samordnes med utbetaling fra NAV.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

	2018	2017
Innestående på premiefond 01.01.	94 005	115 590
Tilført premiefondet i løpet av året	13 468 797	8 040 804
Bruk av premiefondet i løpet av året	13 394 900	8 062 390
Innestående på premiefond 31.12.	167 902	94 004

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 13 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieavviket tilbakeføres igjen neste år/med 1/7 per år for premieavvik oppstått i 2014 eller senere, med 1/10 per år for premieavvik oppstått fra 2011 til 2013 og med 1/15 per år for premieavvik oppstått fra 2002 til 2010.

Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden	KLP	SPK	Andre
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,50 %	4,20 %	
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %	
Forventet årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %	
Forventet årlig G- og pensjonsregulering	2,97 %	2,97 %	

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

Pensjonskostnad og premieavvik	2018	2017
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	61 336 866	59 823 056
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	46 452 960	44 429 796
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-43 801 539	-39 826 883
Administrasjonskostnad	3 876 201	3 807 892
A Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm)	67 864 488	68 233 861
B Forfalt pensjonspremie (eks. adm.kostnader)	76 580 312	73 272 039
C Årets premieavvik (B-A)	8 715 824	5 038 178

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser	2018	2017
Netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12.	157 433 173	198 768 293
Brutto pensjonsforpliktelse	1 205 249 000	1 153 431 927
Pensjonsmidler	1 047 815 827	954 663 634

Akkumulert premieavvik	2018	2017
Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)	23 949 304	22 861 087
Årets premieavvik	8 189 792	5 038 177
Sum amortisert premieavvik dette året	4 206 427	3 949 960
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	27 932 669	23 949 304
Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	3 938 506	3 376 852
Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	31 871 175	27 326 156

Note 5 Anleggsmidler

	IT-utstyr, kontor- maskiner	Anleggs- maskiner mv.	Brannbiler, tekniske anlegg	Boliger, skoler, veier	Adm.bygg, sykehjem mv.	Tomte- områder	SUM
Bokført verdi pr. 01.01.2018	23 122	4 419	333 107	717 781	324 682	172885	1 575 996
Årets tilgang	4 853	4 477	18 947	108 777	44 766	3868	185 688
Årets avgang						-570	-570
Anskaffelseskost 31.12.2018	27 975	8 896	352 054	826 558	369 448	176 183	1 761 114
Årets avskrivninger	-3 314	-711	-12 016	-24 417	-8 977	-230	-49 665
Bokført verdi pr. 31.12.2018	24 661	8 185	340 038	802 141	360 471	175 953	1 711 449
Økonomisk levetid	5 år	10 år	20 år	40 år	50 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Ingen avskr.	

Kommunen har solgt eiendeler for 31 141 364 kroner. Anleggsmidlene er kun redusert 570 000 kroner fordi kommunen sine anleggsmidler ikke inneholder all tomtegrunn og eidegdommar. Det er starta eit arbeid med å kartlegge alle eidegdommane og tomtegrunnar. Følgande salg er ikkje registrert i anleggsmidlene:

Salg av tomt til Akdsal Næringspark	200 000 kroner
Salg av Gnr 79/Bnr 968	3 000 000 kroner
Salg av Gnr 104/Bnr 395	6 200 000 kroner
Salg av Areal Akdsal Sør	20 997 124 kroner

Note 6 Aksjer og andeler i varig eie

Selskaps navn	Henvisning balansen	Eierandel i selskapet	Balanseført verdi 31.12.2018	Balanseført verdi 01.01.2018
KLP egenkapitalinnskott	22141001	*	kr 23 493 800	kr 20 871 091
A/L Biblioteksentralen	22170001	**	kr 1 500	kr 1 500
AS Haugaland industrier	22170002	5,14 %	kr 15 500	kr 15 500
Haukelivegen	22170004	2,22 %	kr 13 500	kr 13 500
A/S Tysvær bygdablad	22170008	7,25 %	kr 6 000	kr 6 000
Haugaland Kraft	22170011	9,80 %	kr 19 600 000	kr 19 600 000
Karmsund Havnevesen	22170013	7,69 %	kr 100 000	kr 100 000
Haugaland Bompengeselskap AS	22170014		kr -	kr 35 000
Norsk Bane AS	22170015	0,20 %	kr 40 200	kr 40 200
Haugaland Vekst	22170017	9,09 %	kr 100 000	kr 100 000
HIM	22170018	17,00 %	kr 30 300	kr 30 300
Haugalandsmuseene	22170019	12,00 %	kr 26 400	kr 26 400
Miro AS	22170020	16,00 %	kr 26 400	kr 26 400
Destinasjon Haugesund og Haugalandet	22170021	19,79 %	kr 650 000	kr 650 000
Haugalandspakken	22170022		kr -	kr 40 000
Tysvær Arena	22170026	97,41 %	kr 2 495 149	kr 2 495 149
Odda Vegfinans	22170027	4,00 %	kr 10 000	kr 10 000
Aksdal Næringspark	22170028	40,00 %	kr 8 000 000	kr 8 000 000
HIL-Hallen	22170029	5,00 %	kr 5 350	kr 5 350
Storhall Karmøy	22170030	5,00 %	kr 1 500	kr 1 500
Haugaland Brann IKS	22170031	9,50 %	kr 481 000	kr 481 000
Aksdal senter A/S	22170035	39,11 %	kr 39 114	kr 34 734
Hordfast AS	22170036		kr 100 000	kr -
Arguebus - Haugalandsmuseet	22170038		kr 13 200	kr -
Haugaland Næringspark	22170039	10,85 %	kr 20 615 000	kr -
Sum			kr 75 863 913	kr 52 583 624

* Alle som etablerer avtale om offentlig tjenstepensjon i KLP skyter inn et egenkapitalinnskudd. Det innebærer at kommuner, fylkeskommuner, helseforetak og bedrifter med offentlig tjenstepensjon også er eiere av selskapet.

** A/L Biblioteksentralen er et samvirkeselskap som er eid og styrt av medlemmene. Eierene er i hovedsak norske kommuner og fylkeskommuner.

Arquebus - Haugalandsmuseet: Aksjepost med 13 200 kroner skal vera del aksjepost Haugalandsmuseene. Sum endra 2019

Note 7 Salg av finansielle anleggsmidler

Tysvær kommune har ikke solgt finansielle anleggsmidler i 2018

Note 8 Tap på utlån og forskutteringer

Kommunen har i regnskapsåret hatt følgende tap på utlån og forskutteringer:

Utlånt til	Samlet utestående	Tap på hovedstol	Tap på løpte renter mv.	Samlet tap
Boligsosiale formål (startlån)	kr 54 910 492	kr -	kr -	kr -
Haugaland Næringspark	kr 17 360 000			
Haugaland Kraft	kr 15 631 196			
Bygdehuset Nedstrand	kr 350 000			
Tveit landbrukskule	kr -	kr 4 068 790		kr 4 068 790
Sum	kr 88 251 688	kr 4 068 790	kr -	kr 4 068 790

Note 9 Langsiktig gjeld

Fordeling av langsiktig gjeld:	31.12.2018	01.01.2018	Neste års avdrag	Gj.snittlig løpetid (år)
Gjeldsbrevslån/banklån	1 122 366	976 033	0	0
Obligasjonslån	0	0	0	0
Sertifikatlån	0	0	0	0
Husbanklån	77 284	82 612	0	0
Finansielle leieavtaler	0	0	0	0
Sum bokført langsiktig gjeld	1 199 650	1 058 645	37 000	1,37 år
Herav selvsfinansierende gjeld	600 000	550 000		
Langsiktig gjeld i særregnskap				
Sum bokført langsiktig gjeld i særregnskap	0	0		
Kommunens samlede eksterne lånegjeld	1 199 650	1 058 645		

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser	Langs.gjeld 31.12.2018	Gj.sn. rente
Langsiktig gjeld med fast rente :	593 281	
Langsiktig gjeld med flytende rente :	606 369	
	1 199 650	1,62 %

Lån med flytende rente er her definert som lån med løpetid under 1 år.

Note 10 Rentesesikring

Kommunen har ikke finansielle instrumenter som blir nytta til rentesesikring

Note 11 Avdrag på lån

Avdrag på lån til investeringer i varige driftsmidler

Kommunen beregner minste tillatte avdrag jf. kommuneloven (koml) § 50 nr. 7, ved å :

Beregne minste tillatte avdrag på lån etter en forenklet formel. Avskrivningene beregnes som sum langsiktig gjeld dividert på sum anleggsmidler (jf. koml § 50 nr. 1 og 2) multiplisert med årets avskrivninger i driftsregnskapet. Denne forenklete formelen gir et minstekrav til avdrag som tilsvarer avskrivninger (kapitalslitet) på lånefinansierte anleggsmidler.

Forholdet mellom betalte avdrag om minimumsavdrag	2018	2017
Utgiftsførte avdrag i driftsregnskapet	28666	31000
Bergnet minimumsavdrag	28551	26170
Avvik	115	4830

Skilnaden fra 2017 er at alle avdrag (også startlån) blei ført i driftsregnskapet

Avdrag på lån til videre utlån og forskotteringer

Mottatte avdrag på videreutlån og forskotteringer skal uavkortet benyttes til nedbetaling av kommunens innlån. Eventuelle mottatte avdrag som ikke er benyttet til nedbetaling av gjeld avsettes til avdragsfond (bundet investeringsfond) Jf. også KRS nr. 3 Lån, opptak, avdrag og refinansiering punkt 3.4 nr. 2.

	2018	2017
Mottatte avdrag på startlån	8328	6826
Utgiftsførte avdrag i investeringsregnskapet	5329	0
Avsetning til/bruk av avdragsfond	5141	12057
Saldo avdragsfond 31.12.	11225	12056

Note 12 Kommunens garantiansvar

Gitt overfor - navn	Garanti-ramme	Garantiansvar per		Utløper dato
		31.12.2018	31.12.2017	
HIM IKS	kr 35 600 000	kr 7 620 677	kr 8 152 354	1) 2)
Karmsund Havn IKS	kr 61 520 000	kr 40 034 301	kr 33 606 417	
Skjoldhallen	kr 5 000 000	kr 5 000 000	kr 5 000 000	25.01.2037
Sum garantiansvar	kr 102 120 000	kr 52 654 978	kr 46 758 771	

Merknader:

1) Tysvær kommunes garantiansvar overfor HIM IKS er andel av folketall multiplisert med lånegjeld.

2) Tysvær kommunes garantiansvar overfor Karmsund Havn IKS er eierandel multiplisert med lånegjeld.

Note 13 Andre vesentlige forpliktelser

Opplyse om langsiktige forpliktelser utover langsiktig gjeld som har vesentlig betydning for kommunens driftsregnskap fremover. F.eks. leasingavtaler, langsiktige leieavtaler og avtaler om drift av kommunale tjenester.

Note 14 Finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

Aktivklasse	Finansforvaltningsreglement	Anskaffelseskost	Markedsverdi	Balanseførtverdi	Resultatførtverdiendring	Durasjon
Rentepapirer	§ 4	1 700 000	2 045 848	2 045 848		0
Aksjefond	§ 5	-	-	-	-	0
Aksjer	§ 5	-	-	-	-	0
Sertifikater	§ 4	-	-	-	-	0
Obligasjoner	§ 4	103 710 000	103 878 492	103 878 492		0
		105 410 000	105 924 340	105 924 340		0

Ved inngangen av året var det plassert 60,3 mill. kroner i bankobligasjoner

Denne er auka til 105,9 mill. kroner ved slutten av året.

Dette er ei løpende vurdering ift. mulig rentegevinst ved å plassere i bankobligasjoner, sett opp mot direkte bankinnskott.

Kommunen endra bankavtale frå 1/10-2018, med vesentleg lavare innskotsrente enn i tidlegare avtale.

Note 15 Avsetning og bruk av fond

Fond samlet	Beholdning 01.01.2018	Avsetninger	Bruk av fond i driftsregnskapet	Bruk av fond i inv.regnskapet	Beholdning 31.12.2018
Disposisjonsfond	kr 138 237 770	kr 78 395 809	kr 10 253 549	kr 16 987 144	kr 189 392 886
Bundne driftsfond	kr 14 141 810	kr 5 611 284	kr 16 137 064	kr -	kr 3 616 031
Ubundne investeringsfond	kr 13 773 543	kr 32 920 068	kr -	kr 16 508 967	kr 30 184 644
Bundne investeringsfond	kr 12 056 518	kr 5 140 828	kr -	kr 5 972 044	kr 11 225 303
Samlede avsetninger og bruk av avsetninger	kr 178 209 641	kr 122 067 989	kr 26 390 612	kr 39 468 155	kr 234 418 863

Bundne fond	Beholdning 01.01.2018	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.2018
Bundne driftsfond				
Selvkostfond VAR området	kr 4 954 129	kr 545 720	kr 12 610 831	kr (7 110 982)
Flyktningmidler	kr 1 207 323	kr 690 599	kr 729 738	kr 1 168 184
Skole - øremerkede midler	kr 1 065 396	kr 859 473	kr 826 004	kr 1 098 865
Aktivitet og omsorg - øremerkede midler	kr 1 722 212	kr 769 655	kr 311 589	kr 2 180 279
Husbankmidler	kr 2 399 234	kr -	kr 539 621	kr 1 859 613
Kultur - øremerkede midler	kr 103 291	kr -	kr 103 291	kr -
Barnehage - øremerkede midler	kr 524 547	kr 208 377	kr 219 177	kr 513 747
Teknisk - øremerkede midler	kr 430 000	kr 885 689	kr 17 797	kr 1 297 892
Helse og Førebygging - øremerka midler	kr 1 657 060	kr 1 651 771	kr 760 549	kr 2 548 282
Andre bunde midler	kr 78 618	kr -	kr 18 468	kr 60 150
Sum	kr 14 141 810	kr 5 611 284	kr 16 137 064	kr 3 616 030
Bundne investeringsfond				
Husbanken - ekstraordinære innbetalinger	kr 12 056 518	kr 5 140 828	kr 5 972 044	kr 11 225 303
Sum	kr 12 056 518	kr 5 140 828	kr 5 972 044	kr 11 225 303

Disposisjonsfond	01.01.2018	Avsetninger	Bruk av fond	31.12.2018
Investerings- og utviklingsfond	kr (3 614 389)	kr 27 371 407	kr -	kr 23 757 019
Rentefond	kr 10 000 000	kr 5 000 000	kr -	kr 15 000 000
Eiendomsskatt - sikringsfond	kr 35 000 000	kr 20 000 000	kr -	kr 55 000 000
Realekst fond	kr 3 659 800		kr 320 400	kr 3 339 400
Næringsfondet grunnkapital	kr 7 450 000			kr 7 450 000
Næringsfondet	kr 196 799		kr 165 629	kr 31 170
Forsikringsfond	kr 314 735	kr 142 089		kr 456 824
Generelt disposisjonsfond	kr 68 605 624	kr 22 427 694	kr 22 987 556	kr 68 045 762
Stab og interkommunal tiltak	kr 1 260 696	kr 48 828	kr 315 150	kr 994 374
Barnehage	kr 1 716 483	kr 62 295	kr 695 679	kr 1 083 099
Flyktning	kr 6 402 193		kr 843 759	kr 5 558 434
Aktivitet og omsorg	kr 1 194 000		kr 300 000	kr 894 000
Helse og førebygging	kr 2 530 513	kr 1 000 000	kr 42 793	kr 3 487 720
Kultur	kr 3 155 316	kr 1 152 291	kr 1 203 727	kr 3 103 881
Teknisk	kr 366 000	kr 1 191 205	kr 366 000	kr 1 191 205
Sum disposisjonsfond	kr 138 237 770	kr 78 395 809	kr 27 240 693	kr 189 392 886

Overføring fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet	Regnskap 2018	Justert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Overføring vedtatt av kommunestyret	kr 18 802 260	kr 36 420 525	kr 33 300 000	kr 15 571 681
Skole	kr 24 000	kr -	kr -	kr 772 955
Barnehage				kr 1 069 844
Teknisk	kr 191 469	kr -	kr -	kr -
Sum overført til investeringsregnskapet	kr 19 017 729	kr 36 420 525	kr 33 300 000	kr 17 414 480

Ubunde investeringsfond	01.01.2018	Avsetninger	Bruk av fond	31.12.2018
Sentrumsfond Aksdal	kr -	kr 21 352 457	kr -	kr 21 352 457
Investerings- og utviklingsfond	kr 4 069 388	kr 10 530 921	kr 6 548 729	kr 8 051 580
Den teknologiske skolesekken	kr -	kr 200 000	kr -	kr 200 000
Investeringsfond marksiner kultur	kr 29 250		kr -	kr 29 250
Generelt kapital fond	kr 9 674 905	kr 836 690	kr 9 960 238	kr 551 357
Sum ubunde investeringsfond	kr 13 773 543	kr 32 920 068	kr 16 508 967	kr 30 184 644

Note 16 Strykninger og korrigeringer

Tysvær kommune har ikke hatt behov for å bruke bestemmelsene om strykninger i regnskapsloven § 9 verken for driftsregnskapet eller investeringsregnskapet.

Note 17 Endringer i regnskapsprinsipp og regnskapsmessig merforbruk

Konto for endring av regnskapsprinsipp

Virkning av endringer i regnskapsprinsipp føres mot egne egenkapitalkontoer for endring av regnskapsprinsipp. Positiv saldo på disse kontoene kan ikke disponeres og negativ saldo skal ikke dekkes inn.

Konto for endring av regnskapsprinsipp	31.12.2018	01.01.2018
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	-7 653 511	-7 653 511
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)	904	904
Sum	-7 652 607	-7 652 607

Note 18 Regnskapsmessig merforbruk

Tysvær kommune har ikke hatt regnskapsmessig merforbruk i årene 2015 til 2018

Regnskapsår	31.12.2018	01.01.2018
2015	0	0
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
	0	0

Note 19 Kapitalkonto

Saldo 01.01.	kr 512 682 430
Økning av kapitalkonto (kreditposterings)	
Aktivisering av fast eiendom og anlegg	kr 185 677 173
Kjøp av aksjer og andeler	kr 23 355 289
Utlån	kr 29 338 000
Avdrag på eksterne lån	kr 33 995 726
Endring i pensjonsmidler og forpliktelser	kr 47 163 372
Reduksjon av kapitalkonto (debetposterings)	
Avgang fast eiendom og anlegg	kr 628 717
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	kr 49 663 525
Avgang aksjer og andeler	kr 75 000
Avdrag på utlån	kr 46 290 513
Avskrivning utlån	kr 4 068 790
Bruk av midler fra eksterne lån	kr 94 392 752
Saldo 31.12.	kr 637 092 693

Note 20 Investeringsprosjekter

(beløp i 1000 kroner)	Prosj.nr	2017	2018	Brukt tidligere	Sum brukt
Stabsområder					
Aksdal Senter	10001	435	224		659
Albatross Aksdal	10004	185	81		266
Aksdal Parkering	10015	221	70		291
Autonome bussar - studie	10016		214		214
Mobil og fiberutbygging	10158		550		550
Aksdal områderegulering	10162	1 587	425	1 836	3 848
Områdereguleringsplanar	10163		449		449
Himakånå - utviklingsprosj.	10166		286		286
Stranda områderegulering	10167	203	182		385
Rådhuset -utbygging	60190	412	1 975	77	2 464
Barnehage					
Førresfjorden - utomhus	60178	834			834
Førresdalen barnehage	60197		1 111		1 111
Aksdal barnehage	60149		171		171
Tysværvåg barnehage	60151	490	163	11 063	11 716
Fjellhaug barnehage	60179	8 670	586	168	9 424
Førland barnehage	60188	7 857	4 106	294	12 257
Skule					
TBU- utbygging og rehabilitering	60157	6 392	2 634	12 228	21 254
Grinde skole rehabilitering	60158	605	1 304	3 148	5 057
Førre skule utvikling	60181	6 442	5 091	6 261	17 794

Nedstrand barne og ung.skule	60199		588		588
Aktivitet og omsorg					
Nedstrandstunet	60300		303		303
Sjukesignalanlegg	14400	1 650	1 707	156	3 513
Buss - omsorgstjenestene	35211	946		564	1 510
Helse og førebygging					
Dag og aktivitetssenter	90203		823		823
Bustadar rusvern	61106	127		109	236
Aksdalsvegen 163 tilpasn.	60167	143		2 120	2 263
Stølsberg butiltak 8 bustader	60163	5 722	19 913	1 642	27 277
Stegaberg butiltak 8 bustader	60164	5 605	18 067	1 551	25 223
Kultur					
Kulturhusprosjektet	50014	449	590		1 039
Tysværtunet - brannvern	60168	150	258		408
Tysværtunet - lys idrettsh.	59013	610			610
Tysværtunet rømningsvegar	60184	122	1 416	17	1 555
Tysværtunet bibliotek	60185	2 124	155	193	2 472
L.H. klatreinstallasjon	50505		291		291
Nedstrand strandstadsutvikling	53002			3 353	3 353
Storsalen opprustning	53011		4 601		4 601
Leirá sanitær	59014		326		326
Kunstgrasbane Frakkagjerd	62144	620	1 180	703	2 503
Frakkagjerd Stadion	62167		111		111
Teknisk					
Driftsbygg samlokalisering	60154	495	2 021	394	2 910
Nedstrand brannstasjon	62121	1 510	8 137	382	10 029
Radon tiltak	64070	270	44	1 130	1 444
Energioppfølgingsystem	60301		137		137
Brannvarsling flerboliger	60302		349		349
Energimerking bygg	60186	28			28
Sysco lydutbedring	60171	863		99	962
ENØK-tiltak generelt	6018	302	723	3 151	4 176
Ventilasjonsanlegg - utskifting	64105		2 034		2 034
Veganlegg og sykkel/gang/turveg					
Sykkel - og gangvegar	62000	29	139	695	863
LED gatelys	60306		610		610
Hovedplan veg	60307		303		303
Trafikksikring	62135	1 605	-267	1 471	2 809
Skjoldastraumen - veg barnehagen	62063	1 391	189	10 080	11 660
Aksdal Næringspark - toplanskryss	62137	9 660	2 777	2 061	14 498
Regulering og arealplanarbeid					
Sykkel og gang regulering	65043	960		1 036	1 996
Aksdal Sentrum -regulering	6101			4 641	4 641
Aksdal sentrumsplan	1003	84	424	2 478	2 986

Utbyggingsområder					
<i>Skeiseid - kjøp areal</i>	1226	31 202			31 202
<i>Skeisied bustadfelt</i>	62059		288		288
<i>Krabbatveit - kjøp areal</i>	60230	3 588			3 588
<i>Samlok. A.N. - tomt</i>	60232	11 540	9 671		21 211
ANP- Kystdesigntomt	62140	1 315		405	1 720
VA - Vatn og avløp					
Pumpestasjonar og renseanlegg - oppgradering	62136	141	1 006	958	2 105
Pumpesatsjon oppgradering			651		651
Vatn-kloakk rehabilitering	62070	8 903	47	11 729	20 679
Kloakk Grinde - Akسدal	62134	2 452	615	240	3 307
VA Grinde - Akسدal	62147		104		104
Haugalandet- Vannforsyning	62146		124		124
VA- Akسدal Nord	62149	611	155		766
VA- Førreparken	62151	2 519	45		2 564
VA- Stuvik- Nedstrand kai	62152	952	6 219		7 171
VA- Fr.gjerd- Dragavika	62153	147	152		299
Førre utjevningsbasseng	62155		123		123
Va- Fr. gjerd - Dragavika	62156				
VA Padlane Klovning	62159		430		430
VA Stuvik oppgradering	62160		967		967
VA Førre Nodland	62161		16		16
VA - Hinderåvåg (brannstasjon)	62162	217	5 298		5 515
Førre avløp - sanering	62163		347		347
Haugaland Næringspark I4/I5	62165		487		487
Ådnavatnet - gjenopning	62168		368		368
HNP/Breivika - VA	62074	9 872	185	36 250	46 307
Haugal. Næringsp - kloakklrens.	62076	6 128	275	35 065	41 468
Hervik Vassverk - Hervik kai	62114	4 700	153	6 056	10 909
Aksdal Næringspark - Skeiseid VA	62080	204	1 141	30 418	31 763
HNP- høgdebasseng	62108	39	107	421	567
Høgahaug - brannvatn	62061		105		105
Vatn -trykkmålere	62143	1 291	496	<u>329</u>	2 116
Vassmålarar	64040		476		476
Kyrkje					
Førresfjorden kyrkjegard	62016		92		92
Sum		151285	112089	192 730	456 104

Oversikten over investeringar syner dei større investeringsprosjektene, og tek også med prosjekter som har oppstart i 2018, men som i hovudsak blir gjennomført seinare år.

Note 21 Tilskudd/bidrag til finansiering av investeringer

Det skal gis opplysninger om vesentlige overføringer i form av tilskudd eller andre bidrag som kommunen har mottatt til finansiering av investeringer. Opplysningen skal omfatte eventuelle klausuler om tilbakebetaling dersom formålet med investeringen ikke opprettholdes.

Tysvær Kommune har inngått avtale om forskuttering av ny rundkøyring i Akdsal. Anleggsarbeidene er godt i gang i 2018, men kommunen har ikke mottatte krav om utbetaling i 2018.

Forskottingen vil i 2019 bli på 55 - 60 mill. kroner, og tilbakebetaling vil skje i løpet av 2021 i medhald av inngått avtale med Statens Vegvesen.

Note 22 Selvkostområder

Tall i hele tusen kroner

	Resultat 2018					Balansen 2018	
	Inntekter	Kostnader	Over(+)/underskudd (-)	Årets dekningsgrad i % ¹⁾	Vedtatt dekningsgrad i %	Avsetn(+)/bruk av (-) selvkostfond	Selvkostfond/fremførbart underskudd pr. 31.12 ²⁾
Vann	17 016	23 803	-6 787	71,5 %	100,0 %	-6 787	97
Avløp	16 478	21 498	-5 020	76,6 %	100,0 %	-5 020	-7 200
Feiing	1 716	1 359	357	126,3 %	100,0 %	357	-9

Tall i hele tusen kroner

	Resultat 2017					Balansen 2017	
	Inntekter	Kostnader	Over(+)/underskudd (-)	Årets dekningsgrad i % ¹⁾	Vedtatt dekningsgrad i %	Avsetn(+)/bruk av (-) selvkostfond	Selvkostfond/fremførbart underskudd pr. 31.12 ²⁾
Vann	16 594	20 875	-4 281	79,5 %	100,0 %	-4 281	6 804
Avløp	13 643	17 988	-4 345	75,8 %	100,0 %	-4 343	-2 071
Feiing	1 366	1 415	-49	96,5 %	100,0 %	-49	-362

1) Årets dekningsgrad før ev.avsetning/bruk av dekningsgradsfond.

2) Dekningsgradsfondene er bundne driftsfond. Disse kan kun benyttes til dekning av framtidige driftsutgifter på tilhørende selvkostområde. Dekningsgradsfond må benyttes innen en 5 års periode. På områder med pålagt selvkost (renovasjon), eller hvor kommunestyret forut for inntektsåret har fattet prinsippvedtak om egenbetaling ut fra selvkost, kan kommunen ha fremførbart underskudd. Avsnitt 7.2 i Kommunal- og moderniseringsdepartementets retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester gir nærmere regler for praktisering av selvkostprinsippet. Beholdningene på selvkostfond tillegges renter, jf. avsnitt 7.1 i retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester.

Note 23 Regnskapsoppstillinger – avfallsvirksomheten

Tysvær kommune er medeier i Haugaland Interkommunale Mijølverk IKS (HIM): HIM IKS ivaretar avfallsvirksomheten til kommunen, og regnskapsoppstillingene vil vises i HIM IKS sine regnskaper.

Note 24 Usikre forpliktelser, betingede eiendeler og hendelser etter balansedagen

Usikre forpliktelser

Tysvær kommune har ingen uskrede forpliktelser

Betingede eiendeler

Tysvær kommune har ingen betingende eiendeler

Hendelser etter balansedagen

Det er ingen hendelser etter balansedagen

Note 25 Skatteutgifter

Tysvær kommune er medeier i Haugaland Interkommunale Miljøverk IKS (HIM). De skattepliktige inntektene knyttet til vil vise i HIM IKS sine regnskaper og noter

Note 26 Spesifikasjon av vesentlige poster og transaksjoner

Tysvær Kommune takserte verk og bruk på ny 1/1 - 2016. På denne takseringen er det mottatt klage frå dei to største skattytarane ; Equinor og Gasco. Det pågår framleis prosessar i sakkyndig nemnd og i lagenemnd. Grunna uvisse på dei bokførte og innbetalte eidegdomsskattar frå desse skattytarane, er det i rekneskap for 2016, 2017 og 2018 sett av samla hittil 55 mill. kroner for å møte eventuell krav om tilbakebetaling etter framtidige rettstvistar.

I økonomiplan 2019 - 2022 er det vidare sett av årleg 10 mill. kroner med same grunngjeving.

Det er sett av 3,5 mill. kroner i samband med skjønnsdom vedkomande Nedstrand Camping. Dommen i skjønnsretten Tysvær Kommuna skulle betale denne sum til tidlegare leigetakar. Dommen var ikkje rettskraftig ved regnskapsavslutning.

Note 27 Virkning av endring av regnskapsestimer og korrigerings av tidligere års feil

Tysvær kommune har ingen føringer for korrigerings av tidligere års feil eller endring av regnskapsestimer i 2018.

Note 28 Etablering/avvikling av KF

Tysvær kommune har ikke etablert eller avviklet kommunale foretak i 2018

Note 29 Fordringer og gjeld til kommunale foretak og interkommunale samarbeid, jf. kommuneloven § 27 og kap. 11

Kommunal virksomhet - navn:	31.12. 2018		31.12. 2017	
	Fordringer	Gjeld	Fordringer	Gjeld
<i>Kortsiktige poster</i>				
Friluftsrådet Vest	kr -	kr 1 394 150	kr -	kr 1 454 849
Sum kortsiktige poster	kr -	kr 1 394 150	kr -	kr 1 454 849

Note 30 Interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27

Tysvær kommune er ikke vertskap for interkommunale samarbeid som skal inngå i kommunens drift- eller investeringsregnskap.